

REPUBLIKA

PIERWSZE ZWOLNIENIA Z OBOZU W BEREZIE

30 członków Stron. Narodowego, aresztowanych jeszcze przed utworzeniem obozu izolacyjnego, wypuszczono na wolność

Wśród zwolnionych znajdują się Roman Kotasiński i Janusz Nowicki z Łodzi

Warszawa, 20 września.

(B) Jak przed kilkoma dniami donosiliśmy, pierwszym, który opuścił obóz izolacyjny w Berezie Kartuzkiej, był Józef Przybyszewski, sekretarz okręgu łomżyńskiego stronnictwa narodowego. Józef Przybyszewski zwolniony został spowodowany chorobą i umieszczony jest w szpitalu.

W dniu dzisiejszym zwolniono natomiast z obozu w Berezie Kartuzkiej pierwszą grupę osadzonych tam członków stronnictwa narodowego.

ZWOLNIONO 30 OSÓB.

Które aresztowane były przed dn. 18

czerwca r. b., t. j. przed ukazaniem się dekretu Prezydenta Rzplitej i ustanowieniu miejsca odosobnienia w Berezie Kartuzkiej.

Jak wiadomo, do Berezki pierwsze transporty izolowanych odeszły około 10 lipca r. b. według postanowień dekretu Prezydenta Rzplitej pobyt w Berezie Kartuzkiej ma trwać 3 miesiące, o ile osadzony tam sprawować się będzie zgodnie z obowiązującym regulaminem. W przeciwnym razie pobyt izolowanego może być przedłużony jeszcze o 3 miesiące za każdym razem.

Wśród pierwszej grupy 30-tu zwol-

nionych z Berezki Kartuzkiej, znajduje się m. in. Włodzimierz Sznarbachowski, student z Warszawy, syn znanego adwokata stołecznego, dalej Roman Kotasiński z Łodzi, Janusz Nowicki z Łodzi, Jan Świdorski, student uniwersytetu z Krakowa, Czesław Dmochowski z Siedlec, Jan Hądziłk z Chełmna na Pomorzu i t. d.

Z Berezki Kartuzkiej zwolniono tę grupę partjami w ciągu wtorku i środy bieżącego tygodnia.

Wobec tego, że większość z nich aresztowana została w dniu 16 i 17-go czerwca r. b., wnosić należy, że sędzia śledczy Kardymowicz, który powołany

jest do przekazania o osadzeniu w Berezie Kartuzkiej, liczy 3-miesięczny okres izolacji od chwili aresztowania izolowanego a nie od chwili osadzenia go w obozie.

Wśród grupy zwolnionej z obozu w Berezie Kartuzkiej, która dziś przybyła do Warszawy, znajdują się również dwaj adwokaci warszawscy Henryk Rossman i Jan Jodzewicz. Wbrew wiadomościom niektórych dzienników warszawskich, pozostali w Berezie Kartuzkiej nadal Dziarmaga, były wydawca „Sztafety“ i Weiss z Pabjanic.

WIELKI DZIEŃ POLSKI W LIDZE NARODÓW

Wiele państw poparło wniosek min. Becka w sprawie generalizacji zobowiązań mniejszościowych. — Przemówienie min. Raczyńskiego

Francja, Anglja i Włochy dziś ujawnią swe stanowisko wobec inicjatywy polskiej

Genewa, 20 września.

Dyskusja nad znanym wnioskiem polskim o generalizacji traktatów mniejszościowych na 6-ej (politycznej) komisji Zgromadzenia Ligi Narodów rozpoczęła się dziś rano. Mimo, iż dyskusja nie została zakończona i że nie wzięto w niej — jak dotąd — udziału przedstawicieli Anglii, Francji i Włoch, jej przebieg dotychczasowy daje już pewien obraz nastrojów, panujących wśród zgromadzonych w Genewie przedstawicieli państw.

Niema dwóch zdań, że stanowcze wystąpienie ministra Becka przelamało panującą od wielu lat apatię i

brak zainteresowania tym problemem

Pierwszy mówca dzisiejszego posiedzenia min. Edward Raczyński, przemawiał bez ogródek i apatię tę otwarcie przypomniał. Przytoczone przezeń słowa min. Benesza, wypowiedziane w tej sali obrad Ligi Narodów rok temu, mają dotąd swój walor: „Obecny system ochrony mniejszości jest pozabawiony wszelkich podstaw etycznych i jest niezgodny z zasadą równości państw; w tym stanie rzeczy należy dążyć do przekonania, że mamy przed sobą dwie możliwości, albo generalizację traktatów, albo jakieś inne wyjście”. Te słowa min. Benesza ujmują sytuację we właściwy sposób i są napewno dziś jeszcze aktualne.

Min. Raczyński poddał bardzo gruntownej analizie wszelkie argumenty państw, które wypowiedziały przeciwko generalizacji i dowiódł, że argumenty te są albo bezpodstawne, albo że wykazują

niemożliwość utrzymania obecnego stanu rzeczy

Min. Raczyński odrzucił kategorycznie wszelkie próby tłumaczenia istnie-

jących obciążeni mniejszościowych argumentami, opartymi na rozumowaniu twórców traktatów mniejszościowych oraz na dyskusjach z czasów konferencji pokojowej 1919 roku. Argumenty te nie mają nic wspólnego z zasadami etyki międzynarodowej ani też z podstawami moralnymi międzynarodowej współpracy, dla której Liga Narodów istnieje.

Tembardziej nie mają one nic wspólnego z obecną sytuacją w Europie, a z położeniem mniejszości w szczególności.

W mowie min. Raczyńskiego można

było wyraźnie wyczuć oskarżenie, iż w całym szeregu państw, które dziś sobie usurpują prawo krytyki innego stanowiska, sytuacja mniejszości narodowych i religijnych nie jest bynajmniej pomyślna.

W tym stanie rzeczy — zdaniem delegata Polski — 6-ta komisja Zgromadzenia Ligi staje przed koniecznością

niedwuznacznej odpowiedzi

na którą Polska czeka: albo rozłączenie obecnego systemu ochrony mniejszości na wszystkie państwa europejskie, albo zupełne przekreślenie go.

Państwa nie mogą być podzielone na dwie klasy

Wybitny polityk angielski popiera tezę polską

Londyn, 20 września.

(PAT). „Times“ ogłasza dziś list otwarty jednego z najbardziej znanych działaczy ligowych i mniejszościowych lorda Dickinsona, który zajmował dotychczas, zwłaszcza w działalności na gruncie królewskiego instytutu spraw międzynarodowych niezbyt życzliwe dla Polski stanowisko. Lord Dickinson stwierdza w związku z wystąpieniem ministra Becka, że akcją podjętą obecnie przez Polskę należało oczekiwać od szeregu lat. W obecnym stadium cywilizacji jest rzeczą niemożliwą utrzymać na stałe systemu, w którym państwa europejskie podzielone są na dwie klasy — jedne, które podlegają zobowiązaniom międzynarodowym dla zapewnienia sprawliwego traktowania prawnych grup swych obywateli, drugie zaś posiadające swobodę dowolnego ignorowania tego co nakazuje sprawiedliwość i człowieczeństwo.

Kilkakrotnie zwracano się do Ligi

Narodów w sprawie zbadania całości kształtu tego zagadnienia, Liga dotychczas tego unikala i dopiero „polska bomba“ zmusila ją do uświadomienia sobie, że jest zagrożona kryzysem pierwszorzędnej znaczenia. Lord Dickinson przypomina, że sprawa mniejszości wynika również wtedy, gdy Niemcy zgłosiły swe przystąpienie do Ligi. Ponieważ Niemcy były „wielkim mocarstwem“ nikt nie chciał ich urazić.

Obecnie podobne doświadczenie mamy ze Związkiem Sowieckim. Sowiety są również uważane za „wielkie mocarstwo“ i dlatego twierdzi się, że byłoby sprzeczne z godnością Związku Sowieckiego, gdyby on miał zgodzić się na ograniczenia mniejszościowe. Tymczasem — oświadcza lord Dickinson — niema drugiego państwa, w którym ochrona międzynarodowa dla przeludowanych jest bardziej konieczna, niż w Sowieciech.

Dyskusja, która rozwinęła się po mowie min. Raczyńskiego i w której brali kolejno udział delegaci, Haiti, Iraku, Turcji, Malej Ententy, Argentyny, Holandji, Szwajcarii, Szwecji, Albanii i Kanady — wykazała, że zagadnienie nie tylko poruszone zostało z miejsca, ale że już zaczyna kielkować ziarno zdrowej inicjatywy.

Wszyscy mówcy uznawali w rezultacie możliwość trwania obecnego stanu, choć wielu z nich miało zastrzeżenia co do metod, jakie Polska obrała. — Mała Ententa przez usta ministra jugosłowiańskiego p. Jewlicza

poparła projekt Polski

przyczem ten sam mówca, przemawiając już tylko w imieniu Jugosławii — poparł go szczególnie gorąco.

Turcja przyłączyła się do wniosku polskiego bez żadnych zastrzeżeń. To samo uczynił przedstawiciel Szwecji.

Za projektem polskim wystąpił nawet delegat Holandji, której przedstawiciele jeszcze rok temu nawet mówić o tem nie chcieli. Zawsze tak zasadniczo ujmujący problemy międzynarodowe delegat Szwajcarii p. Motta poparł również zasadę generalizacji, choć tak ostro się poprzednio przeciw jednostronnemu wypowiedzianiu zobowiązań zastrzegal.

Stanowcze też było wystąpienie delegata Kanady, który reasumując dzisiejszą dyskusję, wskazał, iż nie danemu było usłyszeć w niej niczego dobrego o traktatach mniejszościowych; po co więc je rozciągać na inne państwa, skoro powinny one powoli wygasać.

Oto obraz dzisiejszej dyskusji na politycznej komisji Zgromadzenia Ligi. — Większe państwa wolą czekać do jutra. Posiedzenie zaczyna się o godzinie 10 rano, oczekiwane są przemówienia ministra Edena w imieniu W. Brytanii i dr. Massigli w imieniu Francji.

WALKI NA ULICACH MIAST AMERYKAŃSKICH

13 robotników zabitych.—Związki włóknarzy zgadzają się na podjęcie rokowań w sprawie likwidacji strajku

Nowy Jork, 20 września. (PAT). Przywódca strajku robotników przemysłu włókienniczego Gorman oświadczył, iż w poniedziałek przyłączy się do strajku około 100 tysięcy robotników zatrudnionych w pokrewnych gałęziach przemysłu.

W licznych miejscowościach doszło do starć pomiędzy policją a strajkującymi.

W Filadelfii milicja szarżowała tłum używając pałek. W Little Falls (Stan Nowojorski) tłum otoczył policjantów, którzy by uwolnić się musieli użyć bomb gazowych i sikawek.

Nowy Jork, 20 września. (PAT). W miejscowości Waterwille w Stanie Maine ponownie doszło do ostrych starć między strajkującymi a policją, wzmocnioną przez milicję. Jeden z milicjantów odniósł rany. W stanie Georgia stan wojenny pozostaje nadal w mocy.

Aresztowano stu kilkudziesięciu robotników którzy utrudniali dostęp do fabryki.

W kołach waszyngtońskich panuje przekonanie, iż nie jest wyłączona osobista interwencja prezydenta Roosevelta, który jednakże wolałby by sprawa strajku została załatwiona przez departament pracy.

Nowy Jork, 20 września. (Pat) — W rozruchach, wywołanych przez strejkujących robotników przemysłu włókienniczego, poniosło wczoraj 13 osób śmierć. Liczba rannych nie ustalona. — Wobec wzrastającego rozdrażnienia, prezydium związku zawodowego robotników włókienniczych, wyraziło gotowość podjęcia rokowań.

Nowy Jork, 20 września. (PAT). W dniu wczorajszym doszło do nowych starć na terenach Arizony między farmerami białymi a japońskimi i hindusami. Na fermy japońskie rzucono 3 bomby. Wybuch bomby uszkodził stację wodociągowa, wskutek czego pobliskie fermy zostały zalane.

Houston, 20 września. (PAT). (Teksas). W tutejszym domu wykryto przeszło 300 funtów dynamitu. Ładunek ten połączony był z baterią i mechanizmem zegarowym. Wykrycie na czas dynamitu zapobiegło wielkiemu nieszczęściu.

Próby zażegnania strajku górników w Anglii W poniedziałek ostateczna konferencja

London, 20 września. (PAT). Minister górnictwa Brown odbył dziś kolejne konferencje z przedstawicielami kopalń i delegatami górników południowej Walii. Naskutek tej

interwencji rządu obie strony zgodziły się odbyć w poniedziałek wspólną konferencję w celu omówienia zatargu i podjęcia raz jeszcze próby znalezienia platformy porozumienia.

Lew wymknął się z klatki i pędził przez ulice miasta, wywołując panikę

Nowy Jork, 20 września. (PAT) Na ulicach Richmondu w stanie Wirginia pojawił się dziś lew, który się wymknął z klatki w czasie przedstawienia wędrownego cyrku. Tysiące widzów ogarniętych paniką rzuciło się do ucieczki.

Lew powalił na ulicy dwa konie i ciężko je poranił. Policjanci usiłowali zastrzelić zwierza, lecz zranili go tylko w łapę. Lew pędził z ogłuszającym rykiem po ulicach, wywołując ogólny popłoch. W końcu lew wbiegł na podwórze jednego domu, którego mieszkańcy ze strachu powyskakiwali przez okna na ulicę. Ostatecznie udało się zastrzelić lwa, lecz w czasie strzelaniny jeden z przechodniów został ciężko zraniony.

Represje litewskie wobec gazety polskiej wychodzącej w Kownie

Ryga, 20 września. (PAT) Z Kowna donoszą: Redaktor odpowiedzialny tygodnika polskiego „Chata rodzinna” p. Czesław Galiński, ukarany został przez komendanta m. Kowna płk. Saładziusa grzywną w wysokości 300 litów z zamianą na 2 tygodnie więzienia za umieszczenie przedruku artykułu p. t. Katelbacha z „Gazety Polskiej” p. t. „Grób w Sugintach”. Komendant m. Kowna uznał, że artykuł ten „szkodzi interesom państwa” i wobec redaktora odpowiedzialnego „Chaty rodzinnej” zastosował art. 9 i 12 ustawy o szczególnej ochronie państwa. Red. Galiński od wyroku kowieńskiego komendanta wojskowego odwołał się do ministra obrony kraju, prośba jego została jednak odrzucona.

Zgon senatora Wendta

Warszawa, 20 września. Dnia 20 września r. b. po długich i ciężkich cierpieniach zmarł ś. p. Karol Wendt, senator Rzplitej, prezes Zw. Izby Rzemieślniczych R. P.

Aresztowanie 13 komunistów, którzy uciekali do ZSRR

Sofja, 20 września. Władze policyjne bułgarskie zostały zawiadomione, że przy ujściu Dunaju schwytała została przez władze rumuńskie łódź motorowa z 13 komunistami bułgarskimi, którzy uciekli do ZSRR.

45 osób utonęło

Kalkuta, 20 września. U ujścia Gangesu zatoniła podczas burzy łódź z 45 pasażerami.

„2 tygodnie głodu” Pod tem hasłem bezrobotni angielscy zorganizują pochód

London, 20 września. Londyński oddział narodowego związku bezrobotnych zamierza zorganizować w okresie od 1-go do 15 października pochód pod nazwą „2 tygodnie głodu”. W okresie tym mają się odbywać wiece, które wylaniać będą delegacie, mające przedstawiać władzom

mięscowym postulaty bezrobotnych, a mianowicie żądanie nadzwyczajnej pomocy w postaci trzech szylingów tygodniowo zapomogi dla dorosłych i 2 szylingów dla dzieci, bezpłatnie centnara węgla na tydzień, bezpłatnego obuwia i t. d.

Sprawca porwania dziecka Lindbergha został aresztowany w owym Jorku

Nowy Jork, 20 września. (PAT) Prokurator generalny Cummings podał do wiadomości fakt aresztowania niejakiego Ryszarda Hauptmana pod zarzutem udziału w porwaniu pierwszego dziecka Lindbergha. Policja znalazła u niego sumę 13.750 dolarów w banknotach 10-cio i 20-dolarowych, które wpłacone zostały jako okup za zwrot dziecka.

Według komunikatu policji nowojorskiej Hauptman jest cudzoziemcem, który przybył do Stanów Zjednoczonych przed 11 laty. Badany przez policję Hauptman zaprzeczył, jakoby brał udział w sprawie porwania dziecka Lindbergha, nie dał jednak żadnych wyjaśnień. Hauptman ma wygląd robotnika.

Dwaj hitlerowcy austriaccy skazani na śmierć za rzucone bomby na plebanję

Wiedeń, 20 września. Z Loeben donoszą, że sąd przysięgłych skazał dwóch narodowych socjalistów kelnera Kalchera i kowala Strombergera na karę śmierci przez powieszenie za rzucone w dniu 23 lipca do ogrodu plebanji w Loeben bomby, której odłamek zranił śmiertelnie proboszcza ks. Eibla.

Wiedeń, 20 września. „Neue Freie Presse” donosi, że w stanie zdrowia Rintelena nie nastąpiła w ostatnich dniach żadna zmiana. Ciągłe jeszcze zauważać się dają objawy paraliżu. Śledztwo przeciwko Rintelenowi ma na celu stwierdzenie udziału jego w wypadkach 25 lipca i w finansowaniu zamachu.

Wiedeń, 20 września. Dziś odbyła się rozprawa przeciwko dwóm policjantom wiedeńskim oskarżonym o udział w napadzie na radjostację wiedeńską w dniu 25 lipca. Obaj oskarżeni zostali skazani na dożywotnie więzienie.

Dr. Różaner
chor. skórne i weneryczne
powrócił
UL. NARUTOWICZA Nr. 9

LEKARZ - DENTYSTA
F. KOPCIOWSKA
POWRÓCIŁA.
Przyjmuje codziennie od 9-3
Gdańska 27
tel. 242-55
Piotrkowska 294
tel. 122-89.

Nową kampanję przeciwko żydom przygotowują hitlerowcy. Niestłuchane wystąpienie biskupa hitlerowskiego Müllera

Berlin, 20 września. Dziennik angielski „New Chronicle” podał wiadomość o przygotowywaniu w Niemczech wielkiej akcji przeciw żydom. Według dziennika, wydana ma być ustawa, odbierająca żydom niemieckim prawa obywatelskie. Wiadomość ta spotkała się z kategorycznym zaprzeczeniem ze strony mlarodajnych czynników niemieckich, które doniesienie „New Chronicle” nazywają czczym wymysłem. Wspomniane koła zapewnijają, że nie przygotowuje się żadnej agitacji przeciw żydom ani żadnej ustawy, pozbawiającej ich praw obywatelskich.

Berlin, 20 września. Ewangelicki biskup Rzeszy Mueller wystąpił w Hanowerze z przemówieniem — akurat w sadyń dzień, — w którym m. in. ostro zaatakował żydów, oświadczając, że chrześcijaństwo nie wyrósł z żydostwa, lecz z walki przeciw żydom.

Żydzi — oświadczył mówca — zaw sze mordowali tych, którzy mówili im prawdę. Niemcy, jako pierwsi od początku ery chrześcijańskiej, odważyli się wypowiedzieć walkę żydom. W tej walce chrześcijanie muszą podać sobie ręce, chociażby nawet mieli przez pół roku głodować. Biskup zapowiedział ostre represje przeciwko wszystkim, którzy oskarżają „chrześcijan niemieckich” o akcję antychrześcijańską. To czego chcemy — oświadczył biskup niemiecki — jest niezależne od Rzymu. Cele, o które walczymy są: jedno państwo, jeden naród i jeden kościół.

Berlin, 20 września. Założona w swoim czasie przez b. wicekanclerza Papena „Wspólnota pracy Niemców katolickich” została rozwiązana. Urzędowo motywują to zarządzenie koniecznością scentralizowania pod egidą partji narodowo - socjalistycznej wszelkich poczynań w zakresie uregulowania stosunków między państwem a kościołem.

CH Hitler o przyjęciu Sowietów do Ligi Narodów

Oskarża on Moskwę, iż prowadzić będzie wzmoczoną propagandę komunizmu na całym świecie. — Prasa niemiecka twierdzi, że Polska woli umowy dwustronne, a nie pakty międzynarodowe

Paryż, 20 września.

(PAT) „L'Intransigeant” zamieszcza wywiad swego korespondenta z kanclerzem Hitlerem, który podkreślił na wstępie, iż stara się od chwili doświadczenia do władzy polepszyć stosunki francusko-niemieckie. Kanclerz powtórzył złożone w swoim czasie oświadczenie, iż porozumienie niemiecko-francuskie w sprawie Saary byłoby niewątpliwie początkiem polepszenia stosunków niemiecko-francuskich.

Powrót Niemiec do Genewy będzie możliwy wtedy, gdy zostanie im przyznane równouprawnienie. Kanclerz Hitler zwraca uwagę na to, iż na terenie Ligi Narodów po przyjęciu Sowietów powstała nowa sytuacja i że Sowietom należy do wzmoczonej propagandy komunistycznej na całym świecie.

Co dotyczy paktu wschodniego, to poglądy Niemiec zostały już wyluszczone. Kończąc swe oświadczenie kanclerz Hitler w kurtuazyjnych słowach zapewniał o szacunku Niemiec dla Francji i wyraża przekonanie, że jaknajwiększa ilość francuzów powinna przyjeżdżać do Niemiec dla zapoznania się z prawdziwą sytuacją kraju.

Berlin, 20 września.

(PAT) Wiadomość o wymianie not między rządami polskim i sowieckim, dokonanej z okazji wstąpienia ZSRR do Ligi Narodów wywołała w prasie niemieckiej liczne komentarze.

Narodowo - socjalistyczna „Nacjonal Ztg.” cytując artykuł „Gazety polskiej”, pisze: „Z wywodów tych wynika, że Polska uważa instytucję genewską za nadającą się tylko dla spraw drugorzędnych i widzi punkt ciężkości swej polityki zagranicznej w utrzymaniu umów dwustronnych. Temsamem określone zostało również stanowisko Polski wobec t. zw. paktu wschodniego. Polska daje bowiem do zrozumienia, iż stanowczo woli umowy dwustronne od systemu paktu wschodniego. Wyraźne potwierdzenie przez Sowietów swej umowy z Polską uważać można — kończy dziennik — za dowód, że Sowiety same przeszły do porządku dziennego nad paktem wschodnim.”

„Koelnische Ztg.” pisze: „Polska odnosi się początkowo niechętnie do przyjęcia Sowietów i „dała sobie niejako zapłacić za swą zgodę” ustępstwami w polityce mniejszościowej. Korespondent warszawski „Voelkscher Beobachter” podkreśla, że wartość dwustronnych umów polsko-sowieckich w ostatnim czasie automatycznie uległa zmniejszeniu, zwłaszcza od chwili gdy Moskwa zaczęła szukać zbliżenia z Francją.

Londyn, 20 września.

(PAT) „Times” w artykule wstępnym omawiając przystąpienie Sowietów do Ligi Narodów wypomina obecnie Związkowi Sowieckiemu sprzeczną z art. 23 paktu Ligi pracę przymusową, istniejącą na terenie Związku, akcję wyrotową „Kominternu”, agitację antyreligijną i t. d. i podkreśla, że Liga zyskała by daleko więcej autorytetu, gdyby otrzymała zapewnienie zaniechania przez Sowietów tego rodzaju działalności. Zamiast ograniczać do minimum formalności związane z przyjęciem Sowietów, Li-

ga Narodów czyniłaby daleko lepiej, gdyby przedtem postawiła odpowiednie warunki. Dziennik powołuje się tu na przykład rządów Stanów Zjednoczonych i Polski, zaznaczając, że to, co zyskały te dwa państwa tembardziej powinno byłoby być możliwe dla ciała zbrojowego jakim jest Liga Nar., twier-

ząc, że powody wstąpienia Sowietów do Ligi wynikają jedynie z taktyki, którą ZSRR prowadzi dla swego bezpieczeństwa.

„Times” podkreśla, że aczkolwiek powody takie są wystarczające, to jednak ZSRR powinien pamiętać o tem, że członkostwo Ligi pociąga za sobą

nie tylko korzyści ale i obowiązki. Idea przewodnią Ligi Narodów jest współdziałanie państw dla dobra cywilizacji, a nie ich wroga rywalizacja.

„Times” kończy artykuł wyrażeniem nadziei, że rząd sowiecki będzie się w Lidze kierował zarówno realizmem, jak i idealizmem.

Wojska japońskie znowu w Chinach

Oddział marynarzy japońskich wysadzony w porcie Kong-Mung. Piraci i bandyci chińscy mordują ludzi

Tokio, 20 września.

(PAT) Poselstwo chińskie w Tokio złożyło protest przeciwko wylądowa-

niu w porcie Kong - Mung pod Kantonem bez zgody chińskich władz centralnych około 100 marynarzy japońskich

ze statku „Saga”. Japończycy objęli natychmiast straż nad przedsiębiorstwami japońskimi i przed domami obywateli japońskich ustawili karabinny maszyny nowce. W odpowiedzi na protest ten rząd japoński oświadczył, iż wylądowanie marynarzy japońskich nie jest zwrócone przeciwko Chinom, a nastąpiło jedynie na prośbę japońskich władz konsularnych, które wobec propagandy antyjapońskiej pragną zapewnić opiekę obywatelom japońskim.

Szanghaj, 20 września.

(PAT) W związku z trzecią rocznicą zajęcia Mukdena przez wojska japońskie „China Press” pisze: dopóki Mandżuria będzie istniała jako niezależne państwo nie będzie żadnego porozumienia pomiędzy Japonią a Chinami. „Shun Pao” oświadcza: rząd chiński, któryby wyrzekł się Mandżurii, mu słaby niezwłocznie upadł.

„Dah Kung Pao” twierdzi, iż naród chiński pod żadnymi warunkami nie może wyrzec się Mandżurii.

Charbin, 20 września.

(PAT) 400 uzbrojonych bandytów napadło na miasto Laoterkuo, położone w okręgu Sien - toan splondrowało je, podpaliło i wreszcie uprowadziło z sobą 19 osób. 60 domów splonęło doszczętnie.

Charbin, 20 września.

(PAT) Według wiadomości nadeszłych z Cheicho, mandżurskie kanonierki zatopiły statek piratów z załogą, złożoną z 33 ludzi. Statek ten ostatniemi czasami dokonał miał szeregu napadów na statki handlowe, kursujące na Amurze.

Czang - Czung, 20 września.

(PAT) Agencja Kokuzu donosi, że w Tun - Lao zmarło na dżumę 30 osób, w Nunan — 90 i w Taipingu — 20. Władze mandżurskie wydały szereg zarządzeń w celu zapobieżenia szerzeniu się epidemii.

Zgon gen. Stachewicza szefa wojskowego biura historycznego

Warszawa, 20 września.

Dziś w nocy zmarł w Warszawie po dłuższej chorobie szef Wojskowego Biura Historycznego, gen. brygady Julian Stachewicz.

S. p. gen. Stachewicz należał do szeregu najbliższych współpracowników Marsz. Piłsudskiego od lat 25-ciu. W latach przedwojennych s. p. J. Stachewicz, uczony geolog, asystent znakomitego polskiego uczonego prof. Szajnochy, wstępując do Związku Strzeleckiego i bierze żywy udział w pracach Związku Walki Czynnej, zawsze znajdując się przy boku Komendanta. Po ukończeniu strzeleckiej szkoły oficerskiej w Krakowie, pracuje on w komendzie naczelnej Związku Strzeleckiego, jako adiutant.

Z chwili wybuchu wojny światowej wyrusza z Krakowa w pole z Legionami, jako dowódca 5-ej kompanii i jako jeden z pierwszych zostaje mianowany porucznikiem powstającej Armii polskiej.

Skandaliczna afera we Francji

Inspektor policji na czele bandy fałszerzy i handlarzy narkotykami

Paryż, 20 września.

(PAT) Dzienniki donoszą o wykryciu w Lille skandalicznej afery. Po nadejściu pociągu paryskiego aresztowano inspektora policji Maranego, który stał na czele bandy fałszerzy i handlarzy narkotykami. Prócz tego aresztowano pięciu jego współpracowników. Przy jednym z nich znaleziono fałszywych znaczków stemplowych na sumę 150 tysięcy franków. Skandal wywołał duże wrażenie w mieście, tembardziej, że insp. Mariani zajmował wybitne stanowisko w administracji.

Paryż, 20 września.

(PAT) Dziś ogłoszony został raport komisarza Guillaume w sprawie zabójcy radcy Prince'a. Raport ten obejmuje około 200 stron pisma maszynowego i zawiera wszystkie zeznania, złożone w okresie śledztwa. Część zeznań, dotycząca prywatnego życia tragicznie zmarłego radcy Prince'a rzuca nowe światło na sprawę niewykluczając samobójstwa Prince'a. Obrona protestuje przeciw ogłoszeniu tego dokumentu i zapowiada udzielenie odpowiedzi na tendencyjne, jej zdaniem, hipotezy.

Depesza Marsz. Piłsudskiego

do zwycięzcy challenge'u, kpt. Bajana

Warszawa, 20 września.

Zarówno przebieg, jak i ostateczne wyniki Turnieju Lotniczego wzbudziły żywe zainteresowanie Pana Marszałka Piłsudskiego, spędzającego urlop wypoczynkowy na wsi koło Żywca.

W czasie przebiegu walk końcowych Pan Marszałek przez cały czas słuchał reportażu radiowego z lotniska Mokotowskiego.

W najbliższych dniach do majątku zostanie dostarczony film-kronika, nakręcony przez operatorów PAT'a, który Pan Marszałek życzy sobie obejrzeć.

Zwycięzca turnieju kpt. Bajan otrzymał od P. Marszałka następujący telegram:

Kpt. Jerzy Bajan.

Departament Aeronautyki M. S. Wojsk. w Warszawie.

Winszuję panu pięknego zwycięstwa w międzynarodowych zawodach lotniczych i dziękuję panu, kapitanie, za dokonany wysiłek dla chwały polskiego lotnictwa.

(—) Józef Piłsudski
Marszałek Polski.

Gangsterzy zamordowali dwie osoby w N. Jorku w ciągu jednego dnia

Nowy Jork, 20 września.

Groźny amerykański gangster Harry Farb, znany pod pseudonimem króla dzielnicy nowojorskiej Bowery został zamordowany w klasyczny sposób, stosowany przez amerykańskich gangsterów w czasach prohibicji.

Farb siedział przed drzwiami swego baru, gdy zatrzymał się automobil, a osoby, które się w nim znajdowały za wołały nic nie podejrzewającego gangstera i przez jakiś czas prowadziły z nim spokojną rozmowę.

W pewnej chwili rozległ się strzał. Śmiertelny ranny Farb osunął się na ziemię, a automobil prędko się oddalił.

Nowy Jork, 20 września.

(PAT) Ubiegłej nocy gangsterzy nowojorscy wykonali jeszcze jeden wyrok śmierci.

Ofiarą padł niejaki Fred Bocci, który niedawno wyszedł z więzienia i tego wieczoru grał w karty w jednym z klubów w dzielnicy Brooklynu. Do klubu wtargnęło dwóch ludzi uzbrojonych w rewolwery, którzy zbliżyli się do Bocciego i oświadczyli mu: „Jeżeli chcesz się pomodlić, to się pośpiesz”. Bocci padł na kolana, lecz po chwili zerwał się i usiłował umknąć do kabiny telefonicznej. Nie zdążył jednak dobiec do kabiny padł rażony czterema kulami.

Znowu trzęsienie ziemi w Meksyku 9 zabitych, 200 rannych

Meksyk, 20 września.

(PAT) Stan Jalisco nawiedzony został silnym trzęsieniem ziemi, które wyrządziło olbrzymie szkody. Liczba zabitych nie została dotychczas ustalona, obawiają się jednak, że jest ona znaczna. Dotychczas znaleziono zwłoki dzie-

więciu osób. Rannych jest około 200 osób. Miejscowości Talpacuala, Concepcion, Delbramador i Zapotes przedstawią dziś ruiny. W obawie przed epidemją dżumy wysłano na miejsce katastrofy lekarstwa i środki żywnościowe.

Katastrofa kolejowa w Niemczech

Palacz i maszynista ranni

Berlin, 20 września

Na linii Osnabruck — Altenburg wskutek złego nastawienia zwrotnicy koło stacji Eversburg pociąg pasażerski najechał na stojące tam wagony towarowe.

Lokomotywa pociągu osobowego i kilka wagonów towarowych wyskoczyły z szyn, a dwa wagony stanęły w ogniu. Kierownik pociągu odniósł poważniejsze obrażenia, a palacz i maszynista cięższe.

Bezpieczniej niż dotychczas, latać będziemy z szybkością 1000 klm. na godzinę

Już na wiosnę dokonany zostanie pierwszy lot wielkiego stratostatu komunikacyjnego na wysokości 12 tys. metrów. — Stwierdzono, że w stratosferze jest o wiele bezpieczniej, niż na wysokości 2 tysięcy metrów

Jakie są praktyczne skutki lotów stratosferycznych

Znakomity uczyony sowiecki, prof. Paweł Molczanow, dyrektor instytutu aerologicznego w Leningradzie, zamieścił w prasie sowieckiej niezwykle interesujący artykuł o przyszłości lotnictwa, o lotach w stratosferze i badaniach arktycznych, opierając go nie na fantazji, lecz na tych zdobyciach, które dotychczas osiągnęli lotnicy stratosferyczni.

— Zorganizowaliśmy już dwie wyprawy do stratosfery — pisze prof. Molczanow. — I będziemy w dalszym ciągu uparcie i konsekwentnie te wyprawy podejmowali, nie zwracając uwagi na koszty ani na ofiary, albowiem naszym dążeniem jest jaknajszysze i najwłaściwsze rozwiązanie sprawy lotnictwa na terenie Związku sowieckiego.

Wszystkie dotychczasowe nasze badania, w przeciwieństwie do badań innych uczonych, któremi kierowała wiedza teoretyczna, miały cel prosty i praktyczny. W praktyce prowadzone do jaknajszyszego rozwiązania zagadnienia komunikacji lotniczej na terenie Z. S. R. R., a później — na terenie całej Europy.

Dotychczasowa komunikacja lotnicza, szczególnie na olbrzymich przestrzeniach, jest narażona na bardzo liczne niespodzianki. Aby tych przykrych niespodzianek uniknąć, poświęca się to, co w komunikacji lotniczej jest najważniejsze i najistotniejsze, mianowicie — maksymalną szybkość przelotu. O ile nie potrafimy wykorzystać lotnictwa w ten sposób, by można było z największą szybkością przenosić się z miejsca na miejsce, ten środek komunikacji przestaje być w gruncie rzeczy celowy. Weźmy dla przykładu trasę powietrzną z Moskwy na Syberję. Na tej trasie panują tak niejednostajne warunki atmosferyczne, że trzeba lecieć z największą ostrożnością i często lądować, a to w konsekwencji obniża wartość komunikacji powietrznej.

I dlatego wszystkie nasze wysiłki idą nie w kierunku badania zjawisk, rozgrywających się w przestworzach — to, jako cel teoretyczny, odsuwamy na plan drugi — ponieważ w pierwszym rzędzie chcemy stworzyć lotnictwo stratosferyczne dla celów komunikacyjnych na wielkich obszarach, jakie zajmuje związek sowiecki.

Według dotychczasowych wyników i badań, rzeczywistość już znacznie przekracza najśmielsze fantazje. To, co niedawno uważane było za niedoścignione marzenie, obecnie przybiera coraz konkretniejsze formy. Warunki do lotów w stratosferze są idealne i zupełnie realne. Brak tam prądów powietrznych i wiatrów, które są wrogami lotnictwa komunikacyjnego. Niema deszczów ani burz, niema t. zw. próżni atmosferycznych, słowem, warunki do lotów są wspaniałe. Samoloty komunikacyjne w stratosferze mogłyby śmiało rozwijać szybkość 1000 klm. na godzinę. Nie jest to rzecz niemożliwa. Samoloty wyścigowe w dolnych rejonach, na wysokości 3000 metrów rozwijają szybkość 600 klm. na godzinę. Taki samolot łatwo osiągnie w górnych warstwach 1000 klm. A nam chodzi o to, by nie były to samoloty wyścigowe, lecz normalne samoloty komunikacyjne.

Taka szybkość, przy zupełnym braku przeszkód i przy zupełnym bezpieczeństwie da się zastosować na wysokości 12.000 metrów ponad ziemią. Jest to dla celów komunikacyjnych wysokość maksymalna.

Pierwszy stratostat sowiecki, który wzniósł się w górne sfery dał świetne

rezultaty. Osiągnął on wysokość 19.000 metrów. Podczas drugiego lotu osiągnięto 22.000 metrów. Załoga przypląciła to życiem. Ale to nas nie odstraszyło od dalszych prób. Muszę przytem zaznaczyć, że osiągnięcie tak znacznych wysokości jest nam niepotrzebne. Jeśli wypuszczamy tak wysoko stratostaty, to jedynie dlatego, że chcemy, poza korzyściami praktycznymi dać możliwość naszym uczonym osiągnąć też korzyści teoretyczne. To jest wprawdzie niezbyt bezpieczne, ale lot na wysokości 12.000 metrów jest mniej niebezpieczny, aniżeli na wysokości 2000.

Obecnie budujemy nowy olbrzymi stratostat i dokonamy lotu na wiosnę. Jeśli się nam ten lot powiedzie i poczynimy te obserwacje, których nam jeszcze brak, wówczas nic nie stanie na

przeszkodzie do rozpoczęcia budowy eskadry samolotów stratosferycznych.

Dla związku sowieckiego uruchomienie komunikacji stratosferycznej będzie miało doniosłe znaczenie i korzyści. A równocześnie będziemy dumni, że staniemy się pionierami tego nowego rodzaju lotnictwa na całym świecie. Lotnictwo stratosferyczne zatrze wszelkie przestrzenie i może z tego powodu spowodować zupełny przewrót w stosunkach wzajemnych na świecie.

Drugim, wielkiem zagadnieniem, które podjęliśmy jest podbój arktyki, olbrzymiego terenu kuli ziemskiej, położonego dookoła bieguna północnego. Teren ten leży dziś odłogiem. Pragniemy zbadać możliwości jego eksploatacji.

Na ziemi Franciszka Józefa założy-

liśmy specjalną bazę, w której mieszka uczeni, mający do pomocy cały sztab ludzi. Dobrowolnie zgodzili się zamieszkać na bezludziu na długi okres czasu, by założyć fundamenty dla gmachu kult. ludzkiej. Arktyka to kraj olbrzymich możliwości, posiadający wielkie bogactwa naturalne. Ujemnie tych terenów ma znaczenie nieospolite. Poza tem arktyka ma znaczenie jako centrum badań meteorologicznych, albowiem od warunków atmosferycznych, tam panujących, zależy pogoda w Europie. Jeśli będzie można zainstalować tam stałe obserwatorium, wszelkie niespodzianki aury w Europie, przestaną być niespodziankami. Będzie można się zawsze zgóry przygotować do wszelkich zmian i kataklizmów.

Prof. Paweł Molczanow.

Bunt studentów niemieckich

przeciw reżymowi narodowo-socjalistycznemu. — Nie będą pozdrawiać się podnoszeniem ręki. — Nie chcą musztry i obozów pracy. — Profesorom robi się również nieswojo...

Ponieważ wszelkie objawy niezadowolonia są w Niemczech tłumione z całą bezwzględnością, nie ma oczywiście na całym terytorjum Trzeciej Rzeszy żadnej jawnej opozycji. Mimo to coraz śmielej występuje przeciwko rządowi młodzież akademicka. Jest to tembardziej znamienne, że właśnie ta młodzież stanowiąca przed dwoma laty najbardziej pewny i najbardziej entuzjastyczny element w szeregach narodowo-socjalistycznych.

W ubiegłym tygodniu odbyło się wielkie zebranie studentów uniwersytetu monachijskiego, poświęcone sprawie reorganizacji korporacji akademickich. Zebranie zwołane zostało przez „Fuehrer-akademików monachijskich. Zakochało się ono jednak w sposób zupełnie nieoczekiwany, przy wrogich okrzykach pod adresem rządu, młodzież akademicka uchwaliła nie pozdrawiać się więcej wzajemnie podnoszeniem rąk do góry, na wzór faszystowski.

Skandal był tak głośny, że nie próbowano go nawet tuszować i w „Voelkische Beobachter", z dnia 14 b.m. ukazał się wielki artykuł, gromiący niesubordynację młodzieży akademickiej i zapowiadający stosowanie najsurowszych sankcyj w stosunku do malkontentów.

Oczywiście, byłoby fałszywym twierdzenie, że idea narodowo-socjalistyczna zlikwidowana została w kołach akademickich. Jeśli jednak przed dwoma laty 90 procent akademików demonstrowało na rzecz Hitlera to dziś 60 procent głosuje przeciwko wszystkim rozporządzeniom rządowym i przeprowadza więk-

szością głosów uchwały, skierowane przeciwko reżymowi narodowo-socjalistycznemu. Świadczy, to iż młodzież zaczyna się buntować coraz wyraźniej. A ponieważ działa ona w masie, stosowanie jakichkolwiek restrykcji wobec niej napotyka na poważne trudności.

Nietylko w Monachjum wzrosły w ten sposób nastroje opozycyjne. Niezwykle skandal miał miejsce na uniwersytecie w Freiburgu. Gdy władze objął mianowany przez rząd nowy rektor, mąż zaufania partji, prof. Heidegger, młodzież akademicka urządziła tak burzliwe demonstracje, połączone z wybiciami szyb w gmachu uniwersytetu i zagrożiła bojkotem uniwersytetu, że władze musiały rektora odwołać i zezwolić na normalny wybór przełożonego, drogą głosowania senatu („Der Stuermer" z dnia 12 b.m.).

Takie same stosunki, jak na tych dwóch południowo-niemieckich uniwersytetach, zapanowały już na uniwersytetach pruskich.

Wśród malkontentów rozróżnia się dwie zasadnicze grupy. Pierwsza grupa składa się z korporantów, która w opowiadaniu korporacji przez partję narodowo-socjalistyczną widzi zamach na swą swobodę feudalną, z której tak dumni byli zawsze studenci niemieccy. Opozycja tej młodzieży wyrosła nie na różnicy poglądów politycznych, względnie na zniechęceniu się do hasel narodowo-socjalistycznych, lecz wskutek ograniczenia ich praw i przywilejów, tak wysoko przez nich cenionych. Niezadowolenie było początkowo teoretyczne. Obecnie

jednak, gdy studenci — korporanci przekonali się, jak głęboko zapuszczają się marki partyjne do ich organizacji i nie tylko nie rozszerzają ich przywilejów, lecz przeciwnie, zważają ich coraz bardziej i dają do skoszarowania młodzieży akademickiej, opozycja stała się silna, i wyraziła się w całkowitem odsunięciu się od partji i wrogiem ustosunkowaniu się do reżymu, panującego w Niemczech.

Zwłócić należy uwagę, że opozycja korporantów nie jest w Niemczech rzeczą blałą. Korporacje niemieckie mają swoje tradycje i wszyscy, którzy kiedykolwiek z ich szeregów wyszli, utrzymują z nimi bardzo ścisły kontakt. To są t. zw. „starsi panowie", którzy bezapelacyjnie zawsze podporządkowują się wszystkim przepisom korporacyjnym. A ci „starsi panowie" zasiadają dziś na odpowiedzialnych stanowiskach w administracji państwowej. Kto zna Niemcy i ustroj korporacyjny młodzieży akademickiej, ten zrozumie, jak poważne to ma znaczenie.

Druga grupa malkontentów wyrosła na gruncie społecznym. Są to młodzi ludzie, którzy pragną się uczyć i którzy zdecydowanie występują przeciwko wszelkim „obozom pracy" ćwiczeniom, odrywającym ich od nauki i t.d. Ci studenci stanowią bardzo poważną grupę na wszystkich uniwersytetach i w sposób zupełnie oficjalny i demonstracyjny ignorują zarządzenia uniwersyteckich „Fuehrerów".

Dodać do tego należy jeszcze jedną ważną okoliczność: nastroje opozycyjne zaczynają się, acz bardzo powoli, wzmacniać również wśród profesorów. Te nastroje są bardzo lekkie, gdyż ludzie ci obawiają się o swoje posady jednakże przekreślenie autonomji uniwersytetów i podporządkowaniu profesorów nie senatom akademickim, lecz bezpośrednio kanclerzowi, wywołało wśród nich taki odruch, że aczkolwiek niema narazie mowy o jakiejś jawnej opozycji, to jednak poczucie większości profesorów popiera obecnie akademicką młodzież opozycyjną.

I jeśli wśród profesorów coraz częściej zdarza się, że nie chcą oni pozdrawiać się podniesieniem ręki do góry, lecz uchylają, jak dawniej kapelusza — ma to swoją głęboką wymowę.

A. F.

Jeszcze jedna metoda leczenia raka?

Na dorocznym kongresie amerykańskiego towarzystwa chemicznego w Cleveland wygłosiła dr. Alicja Macdonald referat w którym oświadczyła, iż udało się jej zbadać i oświetlić proces i mechanizm powstawania nowotworów rakowatych, co pozwala żywić nadzieję, że w ciągu pięciu lat będzie można opracować metodę skutecznego leczenia i zwalczania raka.

Według dr. Macdonald nerki i nadnercze wytwarzają pewne substancje, t. zw. enzymy, które atakują i niszczą komórki rakowate. Enzymy te są więc naturalną reakcją obronną organizmu wobec raka.

Zdaniem referentki, zastrzyki pewnych substancji stymulujących mogłyby podnieść nerki

do wytwarzania większych ilości enzymy i przeciwdziałania w ten sposób szerzeniu się raka oraz do niszczenia istniejących już nowotworów.

Czy i o ile nadzieje i spostrzeżenia pani dr. Macdonald są słuszne — wykaże to niedaleka przyszłość oraz badania laboratoryjne którym poddany zostanie przez innych uczonych materiał dostarczony przez referentkę.

Referat dr. Macdonald wywołał bądź co bądź duże zainteresowanie w sferach lekarskich U.S.A. a jednocześnie do sprawdzenia nowej metody przygotowują się w paryskich kołach medycznych.

Wrzesień	
21	Dziś Mateusza Ap. Jutro Tomasza B. W.
Piątek	Wschód słońca 5.19 Zachód słońca 17.41 Wschód księżycy 17.04 Zachód księżycy 3.09 Długość dnia 12.33 Ubyło dnia 4.13

Łódź na 2-gim miejscu w akcji subskrypcyjnej Pożyczki Narodowej

Wczoraj po południu w sali Filharmonii odbyło się posiedzenie sprawozdawcze komitetu Pożyczki Narodowej w Łodzi, przy udziale licznego grona osób, które brały udział w pracach komitetu.

Ze sprawozdania dowiedzieliśmy się kilku bardzo interesujących szczegółów. Mianowicie, województwo łódzkie zadeklarowało na Pożyczkę Narodową 25 milionów złotych, z czego samo miasto Łódź — 17 milionów złotych. Z cyfr tych wynika, że województwo łódzkie, pod względem ofiarności społeczeństwa na rzecz państwa stoi na III miejscu, a Łódź — na drugim miejscu.

Po sprawozdaniu, komitet ze starostą grodzkim dr. Wrona na czele podziękował serdecznie tym wszystkim, którzy swą pracą organizacyjną i propagandową przyczynili się do wielkiej ofiarności społeczeństwa łódzkiego i rozdał wszystkim specjalne odznaki.

Samobójstwo starego aktora Powiesił się z nędzy

W jednym z hoteli krakowskich popełnił samobójstwo stary aktor, zdolny monologista, ostatnio pozostający bez pracy, 65-letni Wojciech Wróblewski.

S. p. Wojciech Wróblewski pozostawił list, w którym rozpaczliwy swój krok motywuje nędzą i niemożliwością ratowania chorej żony, przebywającej na kuracji.

Tragiczna śmierć starego aktora, który nie znalazł dość sił na walkę z przeciwnościami życia — wzbudziła powszechny żal w Krakowie.

Chuligani grasują Napad na rogu Czerwonej i Piotrkowskiej

Wczoraj rano przed gmachem Ubezpieczalni Społecznej, na ul. Wólczańskiej 225 miało miejsce krwawe zajście.

Z gmachu Ubezpieczalni wyszło 3-ch kupców Szloma Rubin, zamieszkały na ul. Kilińskiego 89, Pinkus Rozenblum, zamieszkały na ul. Gdańskiej 14 i Pinkus Rozencajg, zamieszkały na ulicy Piotrkowskiej 53. Gdy znaleźli się oni u wylotu ul. Czerwonej, nagle napadła na nich grupa wyrostków i zaczęła bić kijami, kastetami oraz kawałami żelaza. Jeden z napastowanych upadł, zalewając się krwią, pozostali rozpaczliwie wzywali pomocy.

Na krzyk ich nadbiegł policjant i począł gonić napastników, którzy na jego widok rzucili się do ucieczki. Zdołano ująć tylko dwóch. Pozostali umknęli. Aresztowanych odprowadzono do komisariatu i policja wszczęła energiczne dochodzenie, celem ujęcia pozostałych sprawców napadu.

Rannym udzielono pomocy w ambulatorium ubezpieczalni. Wszyscy trzej zostali poważnie poturbowani. Nadto Rubin uległ wstrząsowi nerwowemu.

W przededniu likwidacji strajku..:

Generalna lustracja przemysłu

będzie przeprowadzona w ciągu najbliższych dni przez kilkunastu inspektorów pracy

Główny inspektor pracy, dyr. Klott, przyjeżdża do Łodzi

Wczoraj rano udał się do Warszawy prezes Związku Włóknarzy poseł Szczerkowski, aby interweniować w ministerstwie opieki społecznej w sprawie strajku jedwabników oraz stosunków w łódzkim przemyśle włókienniczym.

Posel Szczerkowski przyjęty został przez głównego inspektora pracy i dyrektora departamentu w ministerstwie opieki społecznej p. Klotta, któremu szczegółowo wyjaśnił cały przebieg akcji strajkowej jedwabników. Posel Szczerkowski dodał nadto, że sytuacja w tej chwili jest poważna.

DLUŻEJ ZATARGU PRZEWLEKĄC NIE MOŻNA

i jeśli czynniki państwowe nie podejmą interwencji, związki będą musiały proklamować strajk powszechny w Łodzi.

W odpowiedzi dyr. Klott oświadczył, że interesował się przebiegiem zatargu w Łodzi, to też obecnie, gdy związki zwracają się do niego po interwencję, podejmuje ją natychmiast i sądzi, że

UDA MU SIĘ STRAJK ZLIKwidowAC.

Wobec powyższego dyr. Klott zapowiedział swój przyjazd do Łodzi na dziś, to jest piątek, w oficjalnym charakterze przedstawiciela ministerstwa opieki społecznej. Dyr. Klott odbędzie konferencje z przedstawicielami obu stron.

Następnie poseł Szczerkowski zreferował sytuację w łódzkim przemyśle włókienniczym, wskazując na coraz częstsze wypadki nieprzebrzegania umowy zbiorowej i ustaw socjalnych, przyczem zaznaczył, że mimo wysiłków łódzkiego inspektoratu trudno jest upilnować wszystkich przekroczeń, gdyż personel inspekcyjny w Łodzi jest zbyt mały. I w konsekwencji wśród robotników narasta takie rozgoryczenie i zdenerwowanie, że

delegaci fabryczni oświadczają się za proklamowaniem strajku.

Dyr. Klott w odpowiedzi obiecał w ciągu najbliższych dni przysłać do Łodzi kilku inspektorów pracy z innych okręgów, którzy wespół z personelem inspekcyjnym łódzkim przeprowadzą GENERALNĄ LUSTRACJĘ WSZYST-

KICH ŁÓDZKICH ZAKŁADÓW PRZEMYSŁOWYCH

I ma nadzieję, że w ten sposób uda się usanować stosunki w łódzkim przemyśle.

W godzinach popołudniowych poseł Szczerkowski wrócił do Łodzi, by wziąć udział w zebraniu delegatów fabrycznych.

Sytuacja strajkowa w przemyśle pończoszniczym również dotąd nie uległa żadnej zmianie. Dziś rano odbyć się ma walne zebranie kotoniarzy, celem omówienia dalszej akcji. Jak nas informują, część przemysłowców już próbowała nawiązać pertraktacje z robotnikami, celem uruchomienia warsztatów. Nie chcą oni jednak podpisać stałej umowy, lecz tymczasową i z tego względu robotnicy na ich propozycje nie godzą się.

Wczoraj komisja strajkowa kotoniarzy zwróciła się do rady okręgowej Z. Z. aby łącznie ze związkiem klasowym proklamował strajk w przemyśle włókienniczym, dla poparcia strajkujących jedwabników i kotoniarzy. (1)

4 osoby żywcem spłonęły podczas pożaru dwóch sąsiednich domów mieszkalnych w Kole

Nocy wczorajszej około godziny 1 w Kole wybuchł pożar 2 domów mieszkalnych, który pociągnął za sobą śmierć 4 osób, ciężkie poparzenie 2 osób i lżejsze poparzenie 4 osób.

Pożar powstał w domu mieszkalnym njejakich Ziółkowskich i niebawem przeniósł się na sąsiedni budynek, również mieszkalny.

Wśród mieszkańców obu domów powstała nieopisana panika, która znacznie utrudniała akcję ratunkową, przybyłych z okolicznych miasteczek od-

działów straży ogólnowej. Do paniki przyczynił się również fakt, że ogień spostrzeżono dopiero, gdy już obydwa domy stały w ogniu.

Zbudzeni lokatorzy w popłochu zaczęli uciekać, bądź też, nie zważając na płomienie, ratowali swój dobytek.

W zamieszaniu nie spostrzeżono, iż kilka osób nie mogło już się wydostać z płonących domów. Gdy zorjentowano się w sytuacji, było już zapóźno. Nad ranem dopiero spostrzeżono, jakie straszne skutki pociągnęła za sobą panika.

Oto, formalnie żywcem zostali spaleni: 56-letnia Marianna Ziółkowska, 28-letni Czesław Ziółkowski, 18-letni Franciszek Kostrzewski i 22-letni Michał Zabawski. Trupy były tak zwęglone, że trudno było je rozpoznać.

Pozatem ciężkiemu poparzeniu ulegli: 43-letni Stanisław Skrzypiński, 70-letni Flerst Wojciech, lekko poparzeni zostali: 31-letnia Antonina Skrzypińska, 21-letni Zygmunt Sikorski, 24-letni Jan Łukasiewicz i 25-letni Józef Kawka, wszyscy mieszkańcy Kole.

Wszystkich poparzonych umieszczono w miejscowym szpitalu. Stan Skrzypińskiego i Flersta jest beznadziejny. Policja wszczęła energiczne dochodzenie, zmierzające do ustalenia przyczyny wybuchu pożaru. Dochodzenie w toku.

Straszny wypadek w fabryce Schweikerta

Wczoraj rano w zakładach przemysłowych Schweikerta przy ul. Wólczańskiej 215 zdarzył się w czasie pracy tragiczny wypadek.

Zatrudniony przy jednej z maszyn robotnik Antoni Brzozowski, został w pewnej chwili, wskutek nieuwagi, porwany przez transmisję i rzucony na maszynę. Na straszny krzyk ofiary wyłączono prąd i maszynę zatrzymano. Do broczącego krwią Brzozowskiego wezwano po gotowie ratunkowe, którego lekarz stwierdził pęknięcie kręgosłupa oraz szereg ran zewnętrznych. Odwieziono go do szpitala okręgowego.

Drugi podobny wypadek zdarzył się w firmie „Goldman i Natkiewicz” na ul. Urzędniczej 3. Robotnik Józef Pietrzak został porwany przez transmisję i uległ tak ciężkiemu okaleczeniu, że w stanie b. groźnym odwieziono go do szpitala okręgowego ubezpieczalni społecznej. (1)

Tragiczny los matek,

które, by uratować swe dzieci od głodu, muszą je... podrzucić

Sąd Okręgowy w Łodzi rozpoznawał wczoraj dwie sprawy o porzucenie własnych dzieci przez matki.

Jedną z oskarżonych, Wanda Florczyk, ma lat 35, jest wdowa i ma sześcioro nieletnich dzieci. Najmłodsze ma lat 4, najstarsze 14. Gdy mąż umarł w ubiegłym roku, pozostała bez żadnych środków do życia.

Trudno jest bezrobotnej dać sobie radę, gdy jest sama. Cóż dopiero, gdy ma sześcioro dzieci. I pewnego dnia, płacząc, pożegnała się z dziećmi, pozostawiając je w mieszkaniu Franciszka Kopczyńskiego i znikła.

Kopczyński zawiadomił policję. Dziećmi zaopiekował się miejski dom wychowawczy, matkę zaczęła poszukiwać policja. I znalazła. Florczykowa szlochała bez przerwy w czasie całego

przewodu sądowego. Opowiadała, iż nie miała co dać jeść dzieciom. Nie mogła patrzeć na ich męczarnie i zdecydowała się porzucić je, wiedząc, że w ten sposób zaopiekują się nimi miasto.

Wyrok brzmiał: 1 miesiąc aresztu, z zawieszeniem na 2 lata.

Druga matka nazywa się Marianna Deska. Jest panną. Ma dziecko. Kochała je tak bardzo, że nie wyobrażała sobie, iż będzie mogła się z niem rozstać. Ale, niestety, z dzieckiem nikt jej nie chciał przyjąć do pracy. I gdy przyszła taka chwila, że nie miała co do ust włożyć, zostawiła dziecko na schodach w wydziale opieki społecznej magistratu. I już następnego dnia miała posadę.

Wyrok: 1 miesiąc aresztu z zawieszeniem na 2 lata. (ias)

„LUNA” Cała Łódź mówi o filmie (ul. Przejazd 1)

„KARIOKA”

Takiej wystawy, takiej muzyki, takich tańców, takich zdjęć, takiej techniki jeszcze nie widziano!

Grand-Kino Ostatnie dni!

„Karnawał i Miłość”

Rewelacyjny nadpr.: Mecz piłkarski Polska—Niemcy Początek o godz. 4.30

PEŁNA TABELA WYGRANYCH

14-go dnia ciągnięcia IV-ej klasy 30-ej loterii państwowej

CIĄNIENIE I-sze i II-gie.
Wczoraj w 14-ym dniu ciągnięcia 30 Państwowej Loterii Klasowej padły następujące główne wygrane:
Zł. 15.000.— Nr. 70188, 164487.
Zł. 10.000.— Nr. 117501, 125512.
Zł. 5.000.— Nr. 103534, 145285, 160008.

Zł. 100.000

na Nr. 85899

- Zł. 20.000 na Nr. 70787
- Zł. 10.000 na Nr. 162755
- Zł. 10.000 na Nr. 162866
- Zł. 10.000 na Nr. 52155
- Zł. 10.000 na Nr. 163470
- Zł. 10.000 na Nr. 162934

oraz wiele innych wygr. padło w bież. loterii w szczęśliwej kolekturze

KAFKAŁA, Łódź,
PIOTRKOWSKA 54,
Tel. 174-00

Losy do I-szej klasy są już do nabycia.

Zł. 2.000.— Nr. 19023, 22516, 32509, 49145, 65652, 66038, 79661, 91416, 112867.

Zł. 1.000.— Nr. 35, 3044, 7136, 18518, 20522, 26743, 28761, 30415, 43868, 44786, 57573, 72909, 75887, 78062, 81101, 97462, 95048, 110147, 116364, 117646, 120793, 125793, 125596, 128633, 137471, 141328, 156696, 169991.

57 84 418 23 625 930 77119 306 425 33 678 90
709 78031 111 218 808 37 56 97 493 578 64 609
705 907 63 79016 46 53 107 59 96 248 461 513
645 742 86 90 808 78 979.
80044 93 106 29 64 83 353 93 405 93 81057
61 64 117 41 223 34 46 419 860 928 31 82053 97
98 378 551 718 825 83012 93 344 459 552 65 721
22 84015 118 24 524 28 717 66 987 85086 106 41
70 277 307 36 61 477 93 777 836 48 61 80 909 53
86060 69 106 76 261 305 439 42 81 518 604 873
988 87124 319 70 544 653 75 85 765 88006 193
284 90 93 301 64 82 584 85 601 763 891 951
89182 880.

90075 174 392 542 727 910 91009 494 576
653 82 745 92040 61 188 201 41 302 444 556 755
77 905 93012 111 265 314 459 531 872 94274 380
444 45 620 701 5 43 84 96 943 95014 170 375 412
36 73 673 777 90 875 96093 141 69 259 410 73
692 781 803 22 965 79 97110 23 69 336 39 468
509 667 716 880 98284 349 74 561 678 790 905
53 99149 221 46 412 509 37 74 99 787 844 947.
100108 43 49 258 93 324 61 70 93 998 101029
86 265 602 728 39 823 102160 64 416 633 63 72
733 48 69 983 103087 117 353 94 882 995 104229
64 357 499 578 98 604 15 17 780 814 105063 274
308 39 44 53 401 608 43 64 830 906 27 62 79
106238 957 63 97 107067 97 387 99 425 545 658
794 837 930 51 108004 543 651 956 109370 412
43 95 573 721 31 76.
110092 225 306 410 77 515 52 665 745 885 89
933 76 111020 177 277 82 389 95 422 24 534 38
932 37 112068 108 212 93 352 429 600 44 732 904
113045 54 165 221 579 646 114524 55 615
706 62 946 115150 230 507 651 861 981 116122 221
39 323 35 627 969 117118 62 99 441 726 38 820
46 905 118169 222 75 320 04 24 54 415 79 522 41
699 710 63 806 12 999 119001 167 238 351 486 661
739 66 884 901.

57 85 163086 115 64 84 577 95 602 63 716 93
164032 66 148 552 53 612 25 47 71 89 803 165027
125 90 210 43 336 83 421 548 758 824 95 97
166083 369 424 522 663 793 987 167013 186 94
99 200 45 422 537 642 772 853 973 82 168002
14 292 394 483 558 785 99 842 97 169087 127
236 363 537 756 893 953.

CIĄNIENIE III-cle i IV-te.

Zł. 20.000.— Nr. 141712 168801.

Zł. 5.000.— Nr. 29644 47510 73114 119469 169211.

Zł. 2.000.— Nr. 18632 19312 57828 69370 71364 74720 118434 133458 135682

Zł. 1.000.— Nr. 8520 9794 11714 18222 29537 35381 36992 60415 67346 67899 71132 82017 89125 90248 90429 97469 101791 106065 115487 115397 121609 122699 130944 132965 134029 145757 149312 160973 160430 162396 165453.

STAWKI.

90 555 86 679 742 847 1019 132 294 412 49
56 564 65 735 806 83 89 99 961 86 2227 82 85
642 870 3045 116 263 349 588 621 46 78 807 939
4167 84 344 530 36 644 50 887 960 5193 304 83
93 416 69 431 92 844 6002 49 62 346 463 530
600 683 872 7324 433 56 545 90 619 840 966
8139 209 58 348 69 87 409 684 930 9009 136 53
66 338 78 462 638 948.
10013 105 558 629 841 972 11106 250 81 82
359 91 96 402 18 70 582 783 853 970 98 12023
101 55 94 500 617 41 715 52 814 52 925 84 93
97 13141 59 216 360 537 757 82 14001 81 505 56

Znowu w 13 dniu ciągnięcia padła u nas wygrana

Zł. 10.000.— na nr. 157933 N. JATKA, PIOTRKOWSKA 22

Szczęście stale sprzyja naszym Graczom! — Ostatnio znów padło u nas:

- Zł. 10.000.— na Nr. 97140
- " 10.000.— " " 138397
- " 10.000.— " " 157933
- " 5.000.— " " 1431
- Zł. 5.000.— na Nr. 10632
- " 5.000.— " " 83142
- " 5.000.— " " 138321
- i wiele jeszcze po zł. 5.000, 2.000 i t. d.

120062 102 257 457 59 79 539 657 62 72 739
80 83 926 49 121199 231 77 441 84 558 710 122006
635 83 91 80 99 506 705 56 852 67 89 123077 155
56 224 344 57 691 709 48 124049 85 213 67 404
505 625 63 809 22 920 125018 190 218 29 73 460
587 895 126020 48 189 210 59 450 57 514 610
860 70 930 90 127137 515 854 919 128136 42 529
55 918 129147 426 57 583 666 844 900 20.
130117 40 131082 164 302 91 552 651 65 97
848 132025 51 144 517 629 734 862 993 133033
218 338 78 557 718 49 831 83 134058 64 193 272
321 411 93 533 916 74 135145 237 67 319 428 603
890 949 136007 235 47 364 82 555 854 919 97
137227 61 345 74 80 792 814 901 138192 287 413
74 87 628 721 82 88 139007 146 63 259 16 72 324
420 737 827 28 35 60 79 912 60 83.
140073 482 536 650 782 959 80 141169 212
446 500 91 142285 534 758 143195 177 321 553 77
83 872 89 144034 138 399 497 667 790 807 145018
60 124 365 490 503 904 34 93 146085 399 401 69
535 53 69 716 32 147022 112 244 341 55 669 753
983 148007 63 305 69 72 81 456 505 606 851 934
39 149124 463 666 809 920 91.
150267 403 668 763 814 54 92 926 151156 72
316 443 91 504 628 37 739 90 814 18 56 69 915
152166 249 321 69 81 443 575 79 632 711 15 46
153199 274 447 68 87 804 904 154334 92 423 598
657 767 812 31 82 155533 420 751 92 912 53 72
156115 46 37 51 57 353 441 599 667 768 825 93
157047 116 58 208 21 63 362 440 84 614 45 99 704
875 158067 137 44 226 329 70 449 783 159270
49 383 432 63 559 75 851 993.
160022 44 113 42 84 284 431 563 95 815 97
912 161303 888 162035 141 495 519 820 39 931

719 47 15066 157 216 468 630 79 775 98 802
16061 65 316 515 53 712 816 27 43 991 17094 127
205 88 98 713 26 824 26 18060 75 206 86 306 444
78 722 804 71 997 19152 465 535 683 702 83 97
850 58 83.
20170 363 416 503 38 89 788 890 21135 81
283 395 601 724 892 22041 162 64 79 226 378 434
531 602 79 766 23008 147 364 633 775 819 904 90
24079 132 303 49 462 70 25041 106 05 99 263 96
440 605 08 729 64 80 26013 135 282 87 468 579
89 614 715 901 49 27029 104 216 339 628 94 756
80 925 42 28071 162 433 514 91 644 797 809 927
35 72 92 29281 857 955 97.
30369 417 505 10 606 39 67 69 706 899 31028
45 506 688 880 32410 75 87 534 730 42 847 85
33126 343 97 623 809 959 85 34002 48 317 474
716 20 33 70 821 57 69 971 35012 199 203 414 26
514 36337 62 75 511 42 58 708 44 805 977 37094
102 424 39 549 662 897 947 65 33224 79 381 492
768 889 903 12 39093 512 753 946.
40009 60 155 606 65 85 766 840 62 41093 213
300 92 425 65 647 890 998 42001 192 267 78 312
822 917 41 52 43049 318 659 750 65 821 70 44040
116 251 54 56 535 47 48 717 935 45115 274 92
342 418 527 637 824 58 46015 170 356 76 89 93
463 548 795 47027 75 409 51 581 98 648 776
48017 174 200 466 571 610 726 62 92 852 935 76
49110 65 374 85 462 508 710 85 852 900 71 83.
50166 407 789 98 820 97 971 88 51162 65 211
79 306 10 72 440 70 504 71 652 66 71 75 758 89
92 962 52032 68 416 704 53168 203 614 95 741
62 918 69 75 80 54268 421 560 637 704 838 55017
74 270 310 489 636 62 980 56002 39 121 264 314
40 648 91 944 95 57039 246 324 448 605 07 735

I dziś jak zwykle padła u WOLANOWA wygrana

Zł. 15.000.—

na Nr. 70188

LOSY WOLANOWA są więc najszcześniejsze.

KINO
EUROPA
NARUTOWICZA 20
Początek o godz. 4-ej rano.

Dzisiaj i dni następnych! **I cóż dalej, szary człowieku?...**
W rol. gł. **Margaret Sullavan**
i Douglas Montgomery NADPROGRAM: Najnowszy tygodnik aktualności Foxa oraz znakomite dodatki dźwiękowe.
według rozgłoszonej powieści **HANSA FALLADY**

Parcele budowlane
przy ul. Krzemienieckiej i Retkińskiej do sprzedania
Zgłoszenia: Piotrkowska 40 do p. Hermana
w dni powszednie od 10—12 i od 4 do 6 po południu

Konkurent
Charlie Chaplina, EDDIE CANTOR
w filmie
RZYMSKIE SKANDALE
w następnym przeboju w GRAND-KINIE

280
WOCZYS
ku czci
Jak już
działe o
w Dobro
wzięceni
słów 18
Tu właś
się wi
rycznyc
regach
Nożian
w i wyc
niej n
lo 84
w. Iną i n
Aktu ur
ka doko
Okolo
nie Msza
przemó
nie.
W zwią
chomity
o gozini
arny. Pr
wać będzi
Bra
den do
Wczoraj
kowej N
ga pomie
wydwał A
szkali o
szy nim
Wczoraj
wrócił d
o stało si
z nego za
zwnicz
o Henry
wiała
ka, w tr
kuchenn
ch cios
Srebrzy
Zaalarm
mu wezw
zpieczal
ejnym st
do szpita
Antoni S
any.
Duż
Dziś w n
m. Keiny
młowa (M
owska
22). J. C
wickiego (F
cze z P
MU
Kaliforni
o optymiz
ego rozwo
zko — ty
adżkość
rodujemy
ko. Kio
cwiak: t
żnięziesty
Innemi s
czyślności.
Nie ubieg
ul, ale ni
rażający
zanie pro
elipsy
i ślimy i n
Nie się
obrażni
wici sobi
ten C
wego ma
alpe. Chci
złędnej p
cy to się
lat, a l
proponuj
wratów c
na ich i
zchować

260
H
0094 128
51163 98
2027 249
2 75 941
2 504 14
59 221
807 983
213 490
7 64 981
825 62
941 86
839 19
319 431
804 977
494 511
442 514
62 779
95 82051
833 996
85007 33
92 760
804 977
6 60 981
788 801
1180 246
3 333 35
770 980
21 30 61
620 729
01 05 82
5 855 73
0 59 962
880 900
176 281
2 544 99
50333 48
99 505
38 50 67
665 711
724 992
2 04 921
259 546
78 979
665 736
5 667 84
18028 63
119084
121037
5 122018
663 876
537 848
42 944
253-9
629 922
796 985
708 836
5 216 78
35 79 81
685 841
1 49 82
7 818 50
6 91 99
987 94
98 953
822 977
45 81
3 61 320
60 105
330 73
58 126
546 814
52007 46
241 361
400 426
630 790
158089
35 217
807 941
467 659
164086
165087
4 34 57
500 28
638 92

Uroczystości w Strykowie

W dniu 11.30 rano odbędzie się uroczystość poświęcenia pomnika na mogiłach powstańców 1863 roku.

Tu właśnie, w okolicy Łodzi rozegrał się wielce dramatyczny epilog historyczny: cały oddział powstańczy, w którego składzie znajdowało się wielu żołnierzy, został otoczony przez kozaków i wycięty w pień. We wspólnej mogile pochowanych zostało 84 powstańców — bojowników i niepodległą Polskę.

Aktu uroczystego poświęcenia pomnika dokona J. E. ks. biskup dr. Tomasz Około pomnika odprawiona zostanie Msza św., wygłoszone będą liczne przemówienia i złożone zostaną wieńce.

W związku z tem władze kolejowe w Łodzi, z dworca Kaliskiego o godzinie 8,20 specjalny pociąg pojadzie na uroczystość kosztującą 1.50. (f)

Brat na brata!

Wczorajszej nocy w domu przy ul. Srebrzyńskiej Nr. 39 rozegrała się krwawa walka pomiędzy braćmi Srebrzyńskimi.

Wczorajszej nocy Henryk Srebrzyński wrócił do domu nieco podchmielony i stało się właściwą przyczyną tragicznego zajścia. Brat bowiem zaczął wymawiać wymówki, co tak zdenerwowało Henryka, iż spoliczkował brata. W związku z tem między nimi powstała kłótnia, w trakcie której Antoni chwycił Henryka za kark i zadał bratu kilka strasznych ciosów w piersi i brzuch. Henryk Srebrzyński padł nieprzytomny na podłogę.

Zaalarmowani krzykami lokatorów sąsiedzi wezwali pogotowie ratunkowe i przewiezli Henryka do szpitala św. Józefa. Antoni Srebrzyński został aresztowany.

Dziury aptek

Dziś w nocy dzurują następujące apteki: K. Leinweber (Plac Wolności 2), Suke. J. Kowalski (Młynarska 1), W. Danieleckiego (ul. Srebrzyńska 127), A. Perelmana (Cegielniana 32), J. Cymera (Wólczajska 37), Suke. F. Danieleckiego (Napiórkińskiego 27).

Wycieczka z piasku.

Muchy w bursztynie

Kalifornijski uczonec, prof. Torman, optymistą: patrząc na dotychczasowy rozwój ludzkości i wzmagające się tempo, przepowiada, że mały człowiek — tysiąc lub dwa tysiące lat — przemieni się w człowieka. Wierzę, że ten proces ewolucji odbywa się po elipsy lub koła — od małego człowieka, który tak się będzie miał do człowieka: terazniejszego, jak człowiek dzisiejszy do małpy.

Innymi słowy — jesteśmy małpami przyszłości. Nie ubiegaliśmy się wprawdzie o ten tytuł, ale nie bądźmy małostkowi i nie obrażajmy się, gdy go nam dają. Wierzę, że proces ewolucji odbywa się po elipsy lub koła — od małego człowieka, który tak się będzie miał do człowieka: terazniejszego, jak człowiek dzisiejszy do małpy.

Nie silę się nawet wyteżyć mojej wyobraźni do tego stopnia, aby przedstawić sobie plastycznie jakim to będzie ten Człowiek jutrzejszy, wobec którego mam się uważać za zwykłą małpę. Chciałbym tylko dla dobra bezstronnej prawdy, aby to porównanie było się nie w perspektywie paru tysięcy lat, ale bezpośrednio i w tym celu proponuję założenie specjalnych rezerwatów dla ludzi XX wieku, aby przez ich ilość w nieskażonym typie zachować do tej szczęśliwej chwili,

Widmo chłodu i głodu

Już czas pomyśleć o zaopatrzeniu bezrobotnych na zimę. — Ciepłe pogody nie powinny usypiać naszej czujności

Zacznijmy zawnazasu akcję obronną

W najbliższych już tygodniach przypada jesienią kulminacja zatrudnienia w kraju. Doświadczenie uczy, że moment ten zwrotny zachodzi w październiku. Potem rozpoczyna się

spadek liczby zatrudnionych i sytuacja na rynku pracy pogarsza się do marca. Mamy wtedy około pięciomiesięczny okres: minimum zatrudnienia — maximum bezrobocia. Okres to długi, jeśli zważymy, że ustawodawstwo nasze socjalne nie ochrania robotnika, zatrudnionego po 31 marca br.

W bieżącym roku zagadnienie to komplikuje się bardziej jeszcze, niż dotychczas. Żywiłowe katastrofy, które latem nawiedziły wielką część państwa: olbrzymie powodzie zniszczyły dobytek setek tysięcy mieszkańców kraju, sprawiły, że liczba ludzi niezaopatrzonych, pozbawionych możności przetrwania zimy z własnych zapasów, będzie daleko wyższą, niż w roku ubiegłym.

Dotychczas opinia publiczna — i jej wyraziciele: prasa — nie zajęły się tem zagadnieniem. Jest to poniekąd psychologicznie wytłumaczalne: mamy pogodną ciepłą jesień, słońce przygrzewa, praca wre w niezminiejszej intensywności.

Ale niemniej kwota zatrudnienia poczynnie szybko spadać. Przyjdą słoty, późnej jesieni, przyjdą przymrozki — ustanie ruch budowlany, nastąpi przerwa w robotach drogowych, w budowie mostów, kolei i t. d. Liczba bezrobotnych poczynnie narastać.

Niewiadomo do tej chwili, jakie rozmiary przybierze rządowa akcja zaopatrzenia bezrobotnych i poszkodowanych przez klęskę powodzi. Nie ulega wątpliwości, że rząd — jak i poprzednimi laty — da w tym kierunku maximum wysiłku. Ale też i niema wątpliwości, że zwalanie na rząd centralny troski o każdego bezrobotnego, o każdą porcję żywienia czy opału, przekraczałoby moźność agend rządowych, a przede wszystkim finansowe środki rządu, walczącego o równowagę budżetu państwowego.

To też z głębi społeczeństwa, z wszystkich środowisk społecznych, musi wyjść inicjatywa. Czekanie na moment, aż władze państwowe ujawnią swe zamierzenia w dziedzinie przyszłej kampanji w walce z bezrobociem, byłoby stanowczo błędem. Lokalne czynniki społeczne w całym kraju, porozumiewszy się z przedstawicielstwem samorządowym, rozporządzają przecież z doświadczeń lat ostatnich obfitym materiałem statystycznym, znają potrzeby swych najbliższych okolic, znają przypuszczalny zasięg grożącego w danym środowisku bezrobocia — i one to muszą natychmiast i z całą energią przystąpić do obmyślenia planu jakby umniejszyć rozmiary zła.

Nie wolno się pocieszać tem, że jeszcze teraz praca wre, roboty budowlane ziemne, drogowe i t. d. jeszcze trwają. Zbliżamy się nieuchronnie do chwili, gdy widmo głodu i chłodu zajrzy w oczy rzeszy bezrobotnych.

Chwilę tę trzeba uprzedzić energicznymi przygotowaniem obronnymi. Bo tylko wtedy zdołamy umniejszyć zasięg zła.

Szczątki „Morro Castle“ na lądzie

Szcątki spalonego okrętu „Morro Castle“ wydobyto na ląd, by łatwiej zbadać przyczynę pożaru, który pociągnął tak katastrofalne skutki.

Wieloletni, z zachowaniem wszystkich charakterystycznych cech obyczaju, umysłowości i psychiki danej epoki. Dalszy rozwój cywilizacji ludzkości w tych rezerwach byłby, rozumie się, powstrzymany, aby doskonały człowiek przyszłości mógł uirzeć w nich — niby muchę w bursztynie — życie takim, jakim istotnie było w tej epoce. Gdyby np. interesował się naszym stuleciem, wystarczyłoby mu udać się do rezerwatu wieku XX i tam uirzałby świątek z autentyczną Ligą Narodów, konferencją rozbrojeniową, hitleryzmem i innymi specyficznymi cechami naszej ery.

Złudzenie, a więc i wartość naukowa widowiska, byłoby tem większe, że to wszystko istniałoby naprawdę w ramach rezerwatu i przez jego mieszkańców byłoby traktowane równie poważnie, jak dziś jest traktowane przez świat.

A więc — nie teatr, nie muzeum, nie gabinet figur woskowych, ale rzeczywiste życie z przed trzech tysięcy lat. Będzie to dla tych przyszłych Nadrzecznych nieoszacowaną skarbnicą wiedzy historycznej, etnograficznej i psychologicznej.

My, współcześni, jakże byśmy byli wdzięczni naszym przodkom z przed 3 tysiące lat, gdyby wówczas byli wpadli na ten pomysł i zainicjowali takie rezerwaty!

Mielibyśmy dziś 30 ośrodków kultury antycznej, średniowiecznej i nowożytnej, ale już odległej, w których na autentycznych przykładach, a nie na sztucznie odtwarzanych filmach lub przedstawieniach, moglibyśmy badać, jak się przedstawiało życie w poszczególnych epokach.

Byłby to przekrój rozwoju całej ludzkości.

Byłby rezerwat, których mieszkańcy nie domyślaliby się nawet istnienia setek różnych wynalazków, które im się przedstawiłyby na własne oczy, jak ludzie żyli bez znajomości druku, pary, elektryczności, bez gazet, telefonów, radia, samolotów itp. Ręce, że urlopów nie spędzilibyśmy wówczas w modnych uzdrowiskach na dangingach, ale w rezerwach. Z rozkoszą pograżalibyśmy się na pewien czas w surowy prymitywizm ich życia. Jeden uirzałby się do autentycznej akademii platońskiej, inny wciśnałby się na dwór Cezara, jeszcze inny pozazdrościłby laurów Don Kichotowi.

Te małpy XX wieku miałyby dobry pomysł, zakładając rezerwaty poszczególnych epok!

Tabela wygranych

W związku z odbywaniem się ciągnięciem Loterii państwowej ukazuje się obecnie o godzinie 3-ej drugie wydanie „Expressu“, zawierające pełną tabelę wygranych Loterii wraz ze stawkami z dnia bieżącego. Na te inowacje zwracamy uwagę Czytelników naszych, pragnących sprawdzić jaknajprędzej, czy los nie zesłał im jakiejś wygranej....

Pogrzeb ś.p. Karola Wilhelma Scheiblera

Uroczysty kondukt żałobny przeszedł ulicami śródmieścia. Kilkadziesiąt tysięcy ludzi brało udział w pogrzebie

Tysiączne tłumy wyległy wczoraj na ulicę Piotrkowską, od Nawrot do Placu Wolności, w oczekiwaniu na pogrzeb ś. p. Karola Wilhelma Scheiblera. Aczkolwiek pogrzeb zapowiedziany był na godzinę 2 po poł., zaroiły się chodniki już o godzinie 1-ej. Ludzie cierpliwie czekali, mimo, że minęła godzina 2 i 3 a kondukt jeszcze nie ukazał się u wylotu ulicy Nawrot.

W kościele św. Jana odbywało się w międzyczasie uroczyste nabożeństwo. Mimo napływu niezliczonej ilości delegacji, które zapełniły kościół i przyлегłe ulice, porządek panował wzorowy. Zahuczały dzwony, gdy wynoszono trumnę z kościoła i ustawiono ją na wozie strażackim i bity przez cały czas posuwała się kondukt żałobny.

Jak liczny był kondukt — świadczy fakt, iż przemarsz jego, na jednym miejscu, trwał blisko godzinę. A jeszcze później ciągnęły się długie sznury samochodów, zamykające orszak żałobny, zżądający na miejsce wiecznego spoczynku.

Kondukt otwierały delegacje z wieńcami, 19 delegacji i 19 wieńców, olbrzymich, wspaniałych. Straż ogniowa łódzka, straż ogniowa wojewódzka, związek rezerwistów, oddziały sokoła, szkoły. Specjalną uwagę zwracała na siebie przybyła z Zagłębia Dąbrowskiego delegacja górnicza, z kopalni „Saturn” w barwnych, oryginalnych strojach, z czerwonymi różnopuszcami na czapkach. Łódź poraz pierwszy oglądała górników polskich w tych strojach, to też widok ich budził powszechne poruszenie. Maszerowały dalej oddziały Czerwonego Krzyża oraz delegacje uczniów szkół, w których kształcą się dzieci Zmarłego.

Za delegacjami postępowały szeregi straży łódzkiej. Oddział za oddziałem maszerowały przy żałobnych dźwiękach orkiestr. Aż wreszcie ukazał się ciągniony przez dwie pary koni wóz strażacki, obwieszony wieńcami, na którym stała jasna debowa trumna. Ś. p. Karol Wilhelm Scheibler przez wiele lat pełnił funkcję wicekomendanta łódzkiej ogniowej straży ochotniczej. I dlatego na trumnie przytroczona była czapka strażacka.

Za tym wozem drugi, uginający się pod ciężarem niezliczonej ilości wieńców, później trzeci i czwarty z wieńcami.

Bezpośrednio za trumną postępowała najbliższa rodzina, żona i dzieci Zmarłego, krewni, znajomi. Szły długie szeregi pracowników zjednoczonych zakładów Scheiblera i Gröhmana, majstrów i robotników. Zwracała na siebie uwagę grupka starych robotników, emerytów, którzy pracowali w fabryce w czasach, gdy Zmarły był jeszcze małym chłopcem.

Echa wyborów w Łodzi

Wyrok sądu grodzkiego

Przed wyborami do rady miejskiej w Łodzi, na Bałutach grasowały bandy chuliganów, którzy, wyzyskując rozniętnienie przedwyborcze, napadali na przechodniów, zwłaszcza żydów.

W związku z tem wśród żydów dzielnicy bałuckiej powstała inicjatywa zorganizowania pewnego rodzaju samoobrony. Po wyborach i wydaniu szeregu zarządzeń represyjnych bójki ustały.

W dniu wczorajszym przed sądem grodzkim w Łodzi stanęli jako oskarżeni o udział w bójce przed wyborami do rady miejskiej Hernig, Piwko, Margules, Gomoliński i Flauman. Hernig, Piwko i Margules skazani zostali na 8 miesięcy więzienia każdy, Gomoliński i Flauman zostali uniewinnieni.

Złóż ofiarę na powodzian

A z tyłu, powoli jechał długi sznur aut. Gdy czoło konduktu było już przy placu Wolności, z ulicy Nawrot wyjeżdżał dopiero ostatni samochód.

Ruch kołowy i pieszy na ulicy Piotrkowskiej był całkowicie zamknięty w czasie przemarszu konduktu. U wylotu wszystkich przecznic czuwała konna policja, utrzymując wzorowy porządek.

Od bram cmentarza ponieśli trumnę na plecach strażacy. Zatrzymali się u wielkiego grobowca rodzinnego Scheiblerów. Krótkie, lecz podniosłe przemówienie wygłosił pastor Dietrich, sta-

wiac zasługi Zmarłego jako człowieka i obywatela. Wygłoszono jeszcze kilka przemówień. Podkreślono w nich działalność ś. p. Karola Wilhelma Scheiblera, jego ofiarną i niezmordowaną pracę nad podniesieniem poziomu łódzkiej straży ogniowej, oraz prace w instytucjach i organizacjach społecznych.

Na trumnę posypały się pierwsze grudki ziemi. Po kilkunastu chwilach urosł duży kopiec. Wędrowka ziemska ś. p. Karola Scheiblera dobiegła kresu (i) ca. (i).

WIEŚCI SPORTOWE

Sukces tenisistów polskich

Legia zwycięża Racing Club 3:2

Warszawa, 20 września.

Drugim dziełem meczu tenisowego Racing Club — Legia obitował w nie mniejsze niespodzianki, niż dnia poprzedniego, wywołując wśród licznie zgromadzonej publiczności olbrzymie zainteresowanie.

W pierwszym spotkaniu Hebda — Goldschmidt francuz wygrał pierwszego seta 6:4, mimo, iż Hebda prowadził 4:2. Zenościło się na porażkę polaka. Jednak w drugim i trzecim secie Hebda gra coraz lepiej, wygrywał 6:2, 6:0.

W spotkaniu Borotra z Tłoczyńskim spodziewano się ze strony Tłoczyńskiego bardziej zacietego oporu, niestety jednak mistrz Polski i tym razem zawiódł. Jest on dziwnie ociężały i wyraźnie przetrenowany.

Pierwszego seta wygrał Borotra łatwo 6:2.

Dopiero w drugim secie stawia Tłoczyński zaciety opór, mimo to przegry-

wa 5:7.

Z wielkiem zaciekawieniem oczekiwane spotkania w grze podwójnej, które zakończyły się nieoczekiwaną porażką pary francuskiej 0:6, 5:7.

Polska para grała znakomicie. Szczególnie Hebda panował niepodzielnie na korcie, będąc wogóle bohaterem meczu z Racing Clubem. Również Tłoczyński grał znacznie lepiej, niż w grze pojedynczej.

Zwycięstwo nad parą Borotra, Goldschmidt jest bodaj największym sukcesem tenisu polskiego w ostatnich latach.

Na zakończenie meczu, który przyniósł Legii zwycięstwo w stosunku 3:2 odbyła się gra pokazowa.

Przeciwko parze francuskiej wystąpił Bratek i Tarłowski.

Młody double polski był groźny dla francuzów, którzy wygrali spotkanie 7:5, 6:4.

Najlepsze żydowskie zespoły piłkarskie walcą w Łodzi na jubileuszu 10-lecia Makabi

Jubileuszowe igrzyska sportowe Makabi organizowane z okazji 10-lecia istnienia klubu wywołały w szerokich kołach społeczeństwa zrozumiałe zainteresowanie.

Wszystkie prace przygotowawcze i organizacyjne tej wielkiej rewii sportu żydowskiego są na ukończeniu.

W turnieju piłkarskim, który da podstawę do ustalenia drużyny reprezentacyjnej Polski na Makabiadę biora udział następujące zespoły piłkarskie: Hasmona (Łódź), Hasmona (Łuck), Makabi (Kraków), Hakoah (Bedzin) i Makabi (Łódź).

Dla zwycięzców turnieju piłkarskiego zaofiarowane zostały następujące cenne nagrody: Miejski Komitet W. F. i P. W., Wszechświatowego Związku

Makabi oraz Izby Handlowej Polsko-Palestyńskiej

W ramach igrzysk odbędzie się kobiecy turniej gier sportowych o mistrzostwo Polski, do którego stają drużyny: Makabi (Warszawa), Makabi (Wilno), Makabi (Kraków), Makabi (Czestochowa), Bar - Kochba (Łódź) i Makabi (Łódź).

Mistrzowskie drużyny w poszczególnych konkurencjach gier sportowych otrzymają nagrody, zaofiarowane przez organizację W. I. Z. O., firmę A. Kantor i prezesa Z. K. M-u p. M. Wolffa.

Obydwa te turnieje, do których stają najsilniejsze drużyny żydowskie w Polsce stanowić będą wysokowartościowe widowisko sportowe.

TEATR

MUZYKA SZTUKA

TEATR MIEJSKI.

Dziś, w piątek, ciesząca się niesłabnącym powodzeniem sztuka K. H. Rostworowskiej „U mety”.

W sobotę wchodzi na afisz arcywesoła sztuka Vulpisusa „Zwyciężyłem krzyż”, która dzięki swemu humorowi i beztrudności, z jaką przechodzi nad najbardziej piekącymi i aktualnymi zagadnieniami dnia dzisiejszego, zdobyła rekord powodzenia na wszystkich scenach europejskich. W świetnej sztuce tej szerokie pole do popisu znajdują: świeżo zaangażowana znana artystka — nowa Ina Benita, Fischerówna, doskonały kompozytor warszawskich Jacek Woszczerowicz, a także Lesniewski, Mroziński, Macherski, Krell, Tatarski, Mirewicz, Winczewski, Gurynowicz, Górecki. Reżyserja A. Kwiatkowskiego.

ŁÓDZKIE TEATRY POPULARNE

(Ogrodowa 18)

Dziś w piątek i dni następujących o godzinie 8 wiecz. w dalszym ciągu ciesząca się powodzeniem komedia w 3-ich aktach Al. hr. Fredry „Gwałtu co się dzieje!”, w reżyserji Antoniego Plekarskiego oraz w wykonaniu nowozaangażowanego personelu artystycznego.

Bilety do nabycia w kasie teatru od godziny 10—14 i od 18-ej wiecz.

TEATR ROZMAITOCI.

Dziś ciesząca się powodzeniem sztuka „Kob i Racheli” w wykonaniu teatru palestyńskiego „Ohel”.

CHÓR ERYANA w ŁODZI.

Znany z występów w Polskim Radio i w sali Lwowskiej Fali znakomity zespół chóralistów Eryana wystąpi w sali Filharmonii w niedzielę, dnia 23 września. Udział w koncercie bierze znakomity duet wokalny Nat i Tamara, programie cały szereg najpiękniejszych i najcięższych przebojów. Początek o godz. 8.30 wiecz. punktualnie. Bilety do nabycia w kasie Filharmonii.

Ostatnie przygotowania do meczu bokserkiego

Lwów — IKP

Mecz bokserki I. K. P. — Reprezentacja Lwowa, który odbędzie się w sali Filharmonii w niedzielę o godzinie 11.30 będzie meczem rewanżowym.

W roku ubiegłym bowiem I. K. P. walczył już we Lwowie z reprezentacją i po zażartej i wyrównanej walce zwyciężył nieznacznie w stosunku 2:1. Obecnie oba zespoły zostały znacząco wzmocnione, to też spodziewać się należy ciekawych walk.

Mistrz Łodzi — I. K. P. w przygotowaniu do mistrzostw drużynowych Polski, poczynił w swej drużynie pewne zmiany i wystawi ósemkę naogół wyrównaną, która najprawdopodobniej w tym samym składzie reprezentować będzie barwy klubu w walkach mistrzowskich.

Dużym wzmocnieniem zwłaszcza jest wypełnienie dotychczasowej luki wadze półciężkiej przez pozyskanie Wurma, dobrem podciężniem. W przesunięciu do wagi półciężkiej Taba ka na miejsce słabego obecnie Garrona ka oraz ciekawym eksperymentem jest zastąpienie w wadze muszej „starego” się Pawlaka przez obiecującego Glubę.

Pozatem zasilili ponownie drużynę Spodenkiewicz i Leszczyński.

Pozostałe bilety na mecz ze Lwowem, nabywać można w firmie „Z. K. Walski”.

Kusociński rewanżuje się

Nielsenowi na zawodach w Sztokholmie

Sztokholm, 20 września. W czwartek rozegrane zostały w Sztokholmie międzynarodowe zawody lekkoatletyczne, organizowane przez klub Hellas. Głównym punktem programu był bieg na 3 tys. metr., w którym zmierzyli się Kusociński i obecnym mistrz świata niedawny jego pogrami duńczyk Nielsen. Kusociński wygrał apelacyjnie w czasie 8:32,2. Nielsen jął dopiero 6-te miejsce. Publiczność zgromadzona na stadionie urządziła Kusocińskiemu wielką owację. Polak był dwiema nagrody honorowe.

Teatr „ROZMAITOCI”. Tel. 112-25. Ostatnie 3 dni gościnnych występów palestyńskiego teatru „OHEL”. Kier. M. Halawa. Dziś, w piątek, o godz. 9.30 wiecz. po godzinie 12.00 zniżonych.

„JAKÓB I RACHELA”

Jutro, w sobotę, o godz. 4.30 i 9.30 wiecz. Premiera!

„Królowa Estera”

Kurjer Handlowo-Przemysłowy

Łódzkiego okręgu włókienniczego.

Sytuacja w przemyśle polskim

Produkcja w ciągu ostatnich miesięcy wzrosła. Wzmożenie eksportu i spadek importu. Pogorszenie na rynkach zagranicznych

Na dwóch kolejnych zebraniach zarządu Centralnego Związku Przemysłu Łódzkiego przedstawiciele zrzeszonych przedsiębiorstw Centralnego Związku Organizacji Przemysłowych sprawozdanie z sytuacji w rezydentowanych przez nich dziedzinach za okres ośmiu miesięcy b. r., porównany z tym samym okresem r. z.

W przemyśle przetwórczym zaznacza się na ogół pewne ożywienie. W przemyśle metalowym, elektrotechnicznym, papierniczym, włókienniczym, konfekcyjnym, budowlanym oraz szklanym produkcja, obroty ilościowe i stan zatrudnienia kształtowały się na poziomie na ogół zadawalającym, w niektórych dziedzinach wykazując dość pomyślny wzrost. Tak np. w przemyśle metalowym produkcja zwiększyła się o 15 proc., elektrotechnicznym o 30 proc., papierniczym o 15 proc., szklanym o 10 proc.

Zwiększeniu obrotów nie towarzyszyła na ogół poprawa w zakresie wyników finansowych. Wpłynęło na to niekorzystne kształtowanie się cen, spowodowane bądź to, jak w niektórych gałęziach przemysłu metalowego i szklanego konkurencją poszczególnych zakładów, bądź też, jak w przemyśle papierniczym — dokonaniem kilkakrotnie

ważnymi zniżkami cen, które nie znajdują rekompensaty we wzroście zbytu, mimo istotnego zwiększenia produkcji i związanego z nią nakładów finansowych.

Wobec równoczesnego pogorszenia warunków zbytu na rynkach zagranicznych, na podkreślenie zasługuje aktywność eksportowa przemysłu przetwórczego. Wyrazem tego jest poważny wzrost eksportu papierniczego, wzrost eksportu metalowego, rozwój wywozu elektrotechnicznego, utrzymanie eksportu konfekcji pod względem tonażu na poziomie z r. z. Pomyślnym objawem we wszystkich niemal dziedzinach przemysłu przetwórczego jest spadek importu, który np. w przemyśle konfekcyjnym zanikł niemal zupełnie.

Również w dziedzinach przemysłu podstawowego pewnemu zwiększeniu produkcji nie towarzyszy proporcjonalny wzrost obrotów finansowych. Przeprowadzone zniżki cen na rynku wewnętrznym, pomimo, że sięgają bardzo głęboko, nie znajdują dostatecznej rekompensaty we wzroście spożycia. Zbyt w kraju węgla i żelaza wzrósł nieznacznie, w produktach naftowych — utrzymał się na niezmiennym w porównaniu z rokiem zeszłym poziomie, a w niektórych artykułach, jak nafcie i

parafinie zmniejszył się poważnie.

Wymienione przemysły tem dotkliwiej odczuwają ten stan rzeczy, iż jednocześnie dalszemu pogorszeniu ulega sytuacja na rynkach zagranicznych, odgrywających poważną rolę w całokształcie zbytu tych przemysłów. Szereg czynników, jak między innymi spadek cen (w przemyśle węglowym — zniżka funta i konkurencja angielska, w naftowym — spadek cen rumuńskich), rosnące ograniczenia przywozowe, niepomyślna dla hutnictwa perspektywa rynku sowieckiego, wpływają, że eksport naftowy i hutniczy maleje pod względem ilości, a jeszcze poważniej pod względem wartości, a węglowy wzrasta ilościowo przy jednoczesnym jednak stałym zmniejszaniu utargów.

Podobne tendencje występują w przemyśle drzewnym, gdzie ilościowemu wzrostowi wywozu towarzyszy spadek cen, spowodowany w dużej mierze wzmogoną podażą na rynek angielski drzewa kanadyjskiego i krajów skandynawskich.

Ogólnie można stwierdzić, iż objawy wzrostu produkcji, stanu zatrudnienia i eksportu, które występują w większości dziedzin, pomimo szeregu trudności i mało sprzyjających warunków, dodatnio świadczą o aktywności przemysłu.

Konferencja P.K.O. z przedstawicielami sfer gospodarczych

Dnia 15 bm. odbyła się w P. K. O. konferencja z przedstawicielami Związku Izby Przemysłowo-Handlowej z b. min. Klarnerem, jako prezesem Związku, na czele. Przedmiotem konferencji była sprawa nowej taryfy opłat czekowych PKO., przyczem ustalono, że taryfa ta uwzględniła możliwe maksimum interesów wszystkich sfer gospodarczych, a inne jej ujmowanie przez pewne sfery jest wynikiem nieporozumienia.

Nowa taryfa ma na celu wzmocnienie obrotu bezgotówkowego, a dotychczasowe jej stosowanie wykazuje właśnie wzrost tego działu.

Przedstawiciele P. K. O. oświadczyli, że instytucja jest zawsze gotowa do uwzględnienia słusznych postulatów sfer zainteresowanych z chwilą, gdy zostaną one dostatecznie zbadane i proszą o komunikowanie wszelkich niedogodności, które mogą się okazać, celem ich usunięcia.

Upadłości i układy.

W końcu sierpnia roku bieżącego odbyło się zebranie wierzycieli masy upadłości firmy „Cezary Bernhardt”, fabryki maszyn p. n. „Wodoturbin” z siedzibą przy ulicy Zakątnej Nr. 62. Na zebraniu pełnomocnik upadłych zaproponował spłatę wierzycieli w wysokości 20 procent ich należności bez odsetek i kosztów w czterech równych ratach po 9-ciu miesiącach od daty uprawomocnienia się wyroku sądowego, zatwierdzającego układ, 12-tu miesiącach, 18-tu mies. i 2-eh latach.

Za układem wypowiedziało się 40-tu wierzycieli, reprezentujących sumę zł. 53858,93, przy ogólnej liczbie 48 wierzycieli na sumę zł. 60.319 gr. 73, wobec czego sąd na sesji wczorajszej układ powyższy zatwierdził, kwalifikując upadłych do przywrócenia do czci kupieckiej.

W sprawie nadzoru sądowego „Domu handlowo-przemysłowego Edmund Bogdański” i handlu win, wódek i towarów kolonialnych „Janina Jaworska i S-ka” przy ul. Włocławskiej Nr. 25, sąd zezwolił na otwarcie postępowania układowego pomiędzy powyższymi firmami a ich wierzycielami, zaś podanie w przedmiocie dalszego odroczenia wypłat na okres 3-miesięczny sąd oddalił.

W warunkach układowych, dołączonych do aktu sprawy p. Bogdański proponuje wierzycielom spłatę wszystkich należności w wysokości 50 procent. Spłata długów nastąpić ma w ciągu 2-eh lat od chwili zatwierdzenia układu przez sąd. Aby zabezpieczyć wierzycielom spłatę ich należności, zaproponował nadzorowany ustanowienie z ramienia wierzycieli zarządcy na czas wykonywania warunków układowych.

Rokowania polsko-niemieckie

w sprawie stosunków handlowych zostały podjęte w Warszawie. — Szanse pertraktacji są w dalszym ciągu niewielkie

Warszawa, 20 września

(B) Po przerwie wakacyjnej podjęte zostały w Warszawie na nowo rokowania gospodarcze polsko - niemieckie. Na czele delegacji polskiej stoi dyrektor departamentu handlowego w ministerstwie przemysłu i handlu Sokolowski, a delegacji niemieckiej przewodniczy poseł Rzeszy Niemieckiej w Warszawie von Moltke, w asystencji czterech rzeczoznawców, przybyłych z Berlina.

Obok delegacji oficjalnych pracują w charakterze rzeczoznawców przedstawiciele sfer gospodarczych obu państw.

Rokowania gospodarcze polsko-niemieckie posuwają się dość opornie naprzód. Wkrótce po zawarciu przed kilkoma miesiącami układu, mocą którego zakończono stan wojny celnej między

obu państwami, wydawało się, że problem powiększenia wzajemnych obrotów ruszy z miejsca. Nadzieje te jednak okazały się płonne, albowiem obroty handlowe polsko - niemieckie w stosunku do ich stanu z okresu wojny celnej, nie powiększyły się niemal zupełnie.

Główną przyczyną tego jest fakt istnienia restrykcji dewizowych w Niemczech, co uniemożliwia eksporterom pol-

skim wydostanie należności z Niemiec. Wobec tego, że restrykcje te nietylko trwają, ale zostają niemal z miesiąca na miesiąc zaostrzane — szanse zakończenia obecnie trwających rokowań jakimkolwiek rezultatem pozytywnym są nikłe, chyba, że obie delegacje zdecydują się na wprowadzenie między Polskę a Niemcy obrachunków rozrachunkowo-clearingowych.

O traktat polsko-brytyjski

wznowiono rokowania w Londynie

Warszawa, 20 września

(B) Dziś rozpoczęły się w Londynie obrady komisji kontyngentowej delegacji polskiej i angielskiej do rokowań handlowych o nowy traktat gospodarczy polsko - brytyjski. Rokowania te mają na celu zawarcie nowego traktatu, gdyż dotychczasowa umowa z roku 1923 nie odpowiada już obecnym stosunkom gospodarczym polsko - angielskim.

Rokowania handlowe polsko - brytyjskie rozpoczęły się już w miesiącach

wiosennych, jednak na okres letni zostały przerwane i obecnie wznowiono je. Należy się liczyć z tem, że potrwać one co najmniej kilka tygodni, gdyż z wielu kompleksów spraw gospodarczych polsko - angielskich, dotychczas przedyskutowano tylko sprawy celne i kontyngentowe, a pozostał jeszcze cały szereg problemów. Rokowaniom tym wróżą warszawskie koła gospodarcze powodzenie.

Dalszy wzrost wkładów

w Banku Gospodarstwa Krajowego

W dniu 8-ym b. m. odbyło się pod przewodnictwem prezesa dr. R. Góreckiego posiedzenie rady nadzorczej Banku Gospodarstwa Krajowego, poświęcone omówieniu działalności Banku w ciągu ostatnich trzech miesięcy, w czasie których rada nie zbierała się. W posiedzeniu tem wzięł po raz pierwszy udział nowomianowany członek rady dr. Jerzy Nowak, dyrektor biura ekonomicznego prezesa rady ministrów.

Sytuacja Banku Gospodarstwa Krajowego przedstawia się — iak to wynika ze złożonych radzie przez dyrekcję sprawozdań — pomyślnie. W ciągu pierwszych ośmiu miesięcy wzrosły wkłady w Banku o przeszło 53 miljo-

nów złotych do nienotowanego od roku 1929 poziomu 290 milionów zł.

Tak znaczny przyrost wkładów pozwolił Bankowi z jednej strony na rozszerzenie działalności kredytowej, a z drugiej strony przyczynił się do wydatnego zmniejszenia rezerwy konta weksli. Kredyty krótkoterminowe Banku wzrosły w roku bieżącym do końca sierpnia o 24 miliony złotych, kredyty gotówkowe dla samorządów o 9 milionów złotych, kredyty budowlane o przeszło 20 milionów złotych.

Redyskonto weksli zmniejszyło się jednocześnie w ciągu pierwszych 8-uu miesięcy b. r. z 60 milionów złotych do 10 milionów zł.

Giełda pieniężna

Warszawa, 20 września.

Dewizy: Belgja 124.25, Gdańsk 172.75, Holandia 358.75, Londyn 26.07, Nowy Jork 5.21 i siedem ósmych, Paryż 34.86 i pół, Praga 22.00, Szwajcaria 172.57, Sztokholm 134.60, Włochy 45.38, Berlin 211.25.

Obroty mniej, niż średnie, tendencja niejednolita, słabsza dla dewiz na Londyn. Banknoty dolarowe w obrotach pozagiełdowych 5.20 i pół, Rubel złoty 4.58 — 4.58 i jedna czwarta, Dolar złoty 8.91. Gram czystego złota 5.9244. Marki niemieckie (banknoty) w obrotach prywatnych 1.945 — 1.9525. Funt sterlingowy (banknoty) w obrotach prywatnych 26.05.

Papiery procentowe: 3 proc. poz. budowlana 45.00; 7 proc. poz. stabilizacyjna 72 i trzy ósme — 72.50 — 72 i trzy ósme. (w proc.); 4 proc. państw. poz. premjowa dolarowa 52.60 — 52.55; 5 proc. konwersyjna 66.75 — 66.50 — 66.75; 5 proc. poz. kolejowa konwersyjna 60.00 — 60.25 — 60.00; 8 proc. L. Z. Banku gosp. kraj i 8 proc. oblig. Banku gosp. kraj, 94.00 (w proc.); 7 proc. L. Z. Banku gosp. kraj, i 7 proc. oblig. Banku gosp. kraj, 83.25; 8 proc. L. Z. Banku rolnego 94.00; 7 proc. L. Z. Banku rolnego 83.25; 8 proc. L. Z. Tow. kred. przem. pol. funt 74.50 — 74.00 (w proc.); 7 proc. L. Z. ziemskie dolar. 48.75 (w proc.); 4 i pół proc. L. Z. ziemskie (drobne, odcinki) 53.50; 5 proc. L. Z. Warszawa 70.50 — 71.00; 5 proc. L. Z. Warszawa 1933 r.) 61.50 — 61.75 — 61.63; 5 proc. m. Siedlce 42.00.

Akcje: Bank Polski 92.00 — 91.75 — 92.25; Warsz. Tow. Fabr. cukru 24.50; Lipop 10.15; Modrzejów 3.95; Ostrowiec 20.00, Sarachowice 1212.20 — 12.15.

Tendencja dla pożyczek państwowych i Listów Zastawnych przeważnie utrzymana, dla akcji — mocniejsza.

Giełda łódzka

Na wczorajszym zebraniu giełdowym w Łodzi notowano: Dolar 5.21 — 5.20, dolarówka 53.00 — 52.75, budowlana 45.25 — 45.00, stabilizacyjna 72.75 — 72.50, inwestycyjna 117.75 — 117.50, Bank Polski 91.00 — 90.50, 5 proc. miasta Łodzi 55.00 — 54.75.

Tendencja utrzymana.

NOTOWANIA BAWELNY
z dnia 19-go września 1934 roku.

NEW YORK.	Loco 12.80, wrzesień 12.13, październik 12.58 — 12.59, listopad 12.64, grudzień 12.71, styczeń 12.74, marzec 12.80 — 12.81, maj 12.86, lipiec 12.90.
NEW ORLEAN.	Loco 12.78, październik 12.75, styczeń 12.78, marzec 12.89, lipiec 12.92.
LIVERPOOL.	Loco 6.73, wrzesień 6.83, październik 6.79, listopad 6.76, grudzień 6.75, styczeń 6.71, marzec 6.70, kwiecień 6.69, maj 6.68, lipiec 6.67, sierpień 6.63.
EGIPSKA.	Loco 8.12, październik 7.90, listopad 7.93, grudzień 7.94, marzec 8.06, maj 8.19.
UPPER.	Loco 7.14, październik 7.04, listopad 7.08, grudzień 7.14, marzec 7.19, maj 7.25, lipiec 7.30.
BREMA.	Loco 14.91, grudzień 14.73, styczeń 14.92, marzec 15.12, maj 15.32, lipiec 15.37.
ALEKSANDRIA.	Notowania nie nadeszły.

Zastępstwo na Ostrów Maz.

Wszelkiej branży poszukuje za gotówkę. Wchodzi w rachubę jedynie artykuły konkurencyjne. Umarkowane prowizja. Oferty: J.M. Lewartowicz, Ostrów Mazowiecki, ul. Warszawska nr. 30.

Zawodne przewidywania

Inwestycje kapitałowe warunkiem wyjścia z kryzysu. — Obecne oznaki poprawy nie mogą być poczytywane za świadectwo odradzania się równowagi gospodarczej

Dwa poważne pisma ekonomiczne: jedno francuskie („La Journée Industrielle”), drugie angielskie („The Financial News”) zamieściły niemal jednocześnie artykuły, nacechowane wielkim optymizmem w ocenie najbliższej przyszłości. Oparając się na wskaźnikach, publikowanych przez światowe instytucje badania koniunktur — a przede wszystkim na ruchu cen — pisma te stwierdzają przełom w rozwoju procesu kryzysowego i zwiastują szybkie i zdecydowane podniesienie się „krzywej koniunktury” w górę.

Czy można z ufnością przyjąć te pocieszające zapewnienia? Sądymy, że dla właściwej ich oceny dobrze się uzbroidź w zimny sceptycyzm, ukazujący przyszłość w mniej jasnych barwach, ale za to chroniący przed ciężkimi i bolesnymi rozczarowaniami.

O końcu kryzysu mówi się... od początku kryzysu. Ież to razy „eksperci”, opierając się na równie „obiektywnych” wskaźnikach, powtarzali refren o „zakoczeniu cyklu koniunkturalnego”, co ścigało wkrótce dotkliwe dementi ze strony rzeczywistości...

Teraz to się powtarza, ale oznaki, jakie są przytaczane na dowód, że ów powrót do równowagi już następuje, wzbudzają wątpliwości. Kryteria, przy których pomocy można było dawniej przewidzieć kierunek ewolucji gospodarczej zawiodą całkowicie w warunkach obecnych. Zawodzi przede wszystkim kryterium cen, które posłużyło autorowi artykułu „Financial News” za podstawę do wypowiedzenia bardzo optymistycznych prognostyków na najbliższą przyszłość.

Przeobrażenia, jakie zaszły w ciągu ostatnich lat w strukturze ekonomicznej świata — przejście od form organizacyjnych młodego państwa do organizacji gospodarstwa narodowego — sprawiły, że ruch cen stał się czynnikiem, pozbawionym wszelkiego niemal znaczenia dla oceny rozwoju procesu kryzysowego. Cóż bowiem stanowi znamie bardziej charakterystyczne dla wszelkiej organizacji „zamkniętej” gospodarstwa, aniżeli fakt, że istniejące w jej obrębie ceny nie mają żadnego związku z cenami, istniejącymi w obrębie innej organizacji? Spadek cen, nawet bardzo znaczny, niekoniecznie musi świadczyć o pogłębianiu się depresji; w pewnych warunkach można w nim upatrywać symptom uzdrowienia gospodarstwa. I odwrotnie, zwykła cen jako zjawisko w warunkach obecnej organizacji ekonomicznej (kartele, trusty, premie, interwencje) towarzyszące często hamowaniu produkcji i zmniejszaniu się chłonności rynku, nie może być oczywiście poczytywane za objaw przechodzenia z fazy depresji do fazy ożywienia ekonomicznego.

Przejście z fazy depresji do fazy ożywienia musi być poprzedzone przez nowe inwestycje kapitałowe. Sumy tezauryzowane muszą wyjść ze swych kryjówek, kapitały w postaci beczynnej muszą przejść w formę dynamiczną, kapitały zakumulowane w bankach muszą przeobrazić się w kapitały przemysłowe, aby można było mówić z pozorami słuszności o „zakoczeniu cyklu koniunkturalnego”.

Tymczasem jak dalecy jesteśmy od atmosfery, niezbędnej dla dokonywania nowych inwestycji. „Rynek kapitałowy jest w chwili obecnej jakgdyby martwy” — stwierdza w czerwcu miesięczny biuletyn National City Bank. A kwartalny raport berlińskiego instytutu badania koniunktur konstatował w lipcu, że „emisje nowych papierów lokacyjnych są równe zeru” i że „działalność kredy-

.....

Złóż ofiarę na powodzian

towa banków w stosunku do gospodarstwa prywatnego nie tylko nie wzrosła, ale przeciwnie, uległa dalszemu skurczeniu”.

A przecież nie można na serio mówić o ożywieniu życia gospodarczego, jeżeli niema wzrostu lokat inwestycyjnych. W wspomnianym raporcie instytutu badania koniunktur czytamy:

„Znamieniem charakterystycznym dawnych depresji było to, że ruch zwykły papierów giełdowych poprzedzał zwykle wzrost produkcji. W tym roku (1934), przeciwnie, ruch zwykły papierów uległ zahamowaniu w momencie gdy bezrobocie zaczęło spadać w sposób nieco bardziej wydatny”.

W jaki sposób wyjaśnić to zjawisko? Właściwością sytuacji obecnej jest dominacja czynników pozagospodarczych nad czynnikami gospodarczymi, dominacja wpływu państwa na życie ekonomiczne. Wszystkie państwa podejmują dziś wysiłki w kierunku przewyciężenia kryzysu: w jednych nazywa się to „nakreśnianiem koniunktury”, w innych — skromniej — „przyspieszaniem procesów wyrównawczych”. Ale rezultat jest wszędzie podobny: jest nim całkowicie odmienny przebieg procesów ekonomicznych i odmiennie znaczenie zjawisk, które się na te procesy składają. Inną wymowę miałyby np.

75 proc. surowców włókienniczych przywozimy przez Gdynię. — Wyeliminowane pośrednictwo portów niemieckich

Ostatnie dane Głównego Urzędu Statystycznego wskazują na bardzo wydatny wzrost udziału naszych portów — Gdyni i Gdańska — w obrocie towarowym Polski z zagranicą. Obecnie droga morską przechodzi zgórą 60 proc. ładunków, przywożonych, względnie wywożonych z Polski. Z 1017 milionów zł. obrotu towarowego w ciągu pierwszych 7 miesięcy b. r., na Gdynię i Gdańsk przypada 610 milionów, zaś na drogi lądowe tylko 407 milionów.

Znamienne jest przytem, iż obecnie import surowców, zwłaszcza bawełny, w przeważającym procencie idzie drogą na Gdynię, gdy stosunkowo jeszcze niedawno głównym, jeżeli nie jedynym pośrednikiem w imporcie bawełny były porty niemieckie. Dziś trzy czwarte przywozu surowców włókienniczych kieruje się przez porty polskie, eliminując drogi a zbędny udział w transporcie Niemiec. W lipcu np. przez porty polskie przywieziono towarów wartości 281 milionów zł., z czego na surowce i wyroby włókiennicze wwiezione

Eksport do Indji Holenderskich istnieje zwłaszcza popyt na towary włókiennicze

Obroty handlowe między Polską a Indjami Holenderskimi kształtują się dla Polski ujemnie, mianowicie z obliczeń statystycznych Indji Holenderskich wynika, że nadwyżka wywozu z Indji do Polski nad przywozem z Polski do Indji wyniosła w 1933 r. — 28,8 tys. florenów hol., w pierwszym zaś półroczu b. r. ujemne saldo dla Polski wyniosło 57 tys. flor. Wzrost salda ujemnego na niekorzyść Polski tłumaczy się znacznym wzrostem wartości wywozu z Indji Holenderskich do Polski. Należy jednak zaznaczyć, że dostawy towarów polskich na rynek Indji Holenderskich wykazały w stosunku do poprzedniego roku wzrost, stosunkowo jednak dużo niższy, niż wzrost dostaw z Indji Holenderskich do Polski.

W zakresie tranzakcyj, dokonywanych bezpośrednio z Indjami Holenderskimi przez firmy polskie, następujące artykuły stanowią najważniejsze pozycje eksportowe: ze środków spożywczych — szynki w puszkach, wśród chemikalij — nawozy sztuczne, w grupie wyrobów drzewnych — komplety skrzy-

cyfry bezrobocia lub ruch cen w gospodarstwie, poddanem swobodnej grze sił ekonomicznych, a inną w gospodarstwie przeorywanem przez działalność interwencyjną państwa.

Pismo angielskie „The Financial Times” opisało niedawno mechanizm rozwiązywania się kryzysów w przeszłości. Bezrobocie w przemyśle wiodło do zwolnienia się kapitałów, obfitość wolnych kapitałów powodowała obniżkę cen lokat kapitałowych; obniżka ceny lokat czyniła atrakcyjnymi nowe inwestycje; nowe inwestycje stwarzały popyt na środki produkcji i na pracę ludzką; w ten sposób znajdowały zatrudnienie bezrobotne kapitały i bezrobotni ludzie i kryzys ustępował miejsca „koniunkturze”.

Obecnie ten mechanizm nie działa zupełnie. „Siła nabywcza” rynku nie ma oparcia o nowe inwestycje. Jedynym jej źródłem są wysiłki interwencyjne, podejmowane przez rząd w celu przewyciężenia kryzysu lub bodaj tylko złagodzenia jego form. Stąd pewne oznaki poprawy, które entuzjastom dają a sumpt do głoszenia końca kryzysu, ale które w istocie nie mogą w żadnej mierze być poczytywane za świadectwo odradzania się równowagi w oparciu o dawne formy życia ekonomicznego.

J. Wendel.

Więści gospodarcze

EKSPORT TKANIN WELNIANYCH z POLSKI

W sierpniu b. r. zwiększył się znacznie eksport bielskich tkanin wełnianych z Polski. W porównaniu z lipcem b. r. wywóz bielskich tkanin wełnianych wzrósł blisko o 100 proc. Wywieziono 5.963 kg., wartości 199.919 zł.

Należy zaznaczyć, że największym odbiorcą bielskich tkanin wełnianych była w sierpniu Jugosławia. Wartość eksportu wspomnianych tkanin do Jugosławii wyniosła 69,9 tys. zł. Wywóz do Argentyny, jako drugiego skołej odbiorcy, wyniósł 47,5 tys. zł., do Węgier 44,4 tys. zł., do Chin 12,7 tys. zł., do Australii 11,8 tys. zł. Ponadto wywóz bielskich tkanin wełnianych był kierowany również na rynki Bliskiego Wschodu, a mianowicie do Iraku, Palestyny i Syrii, a pozatem na rynek szwedzki.

OGRODICZENIA EKSPORTU NA LOTWIE

W lotwskich kołach rządowych aktualnym jest w obecnej chwili sprawa utworzenia państwowego urzędu eksportowego. Według istniejących projektów, dotychczasowy wydział handlu przy ministerstwie przemysłu i handlu ma być przekształcony w centralę wywozową, która ma nawiązać ścisły kontakt między nami eksportowymi i importowymi. Rządowi lotewskiemu chodzi o uproszczenie tranzakcyj kompensacyjnych i ich ścisłą kontrolę.

REGLAMENTACJA HANDLU PRODUKTAMI NATURALNEMI w KANADZIE

W Kanadzie rozpoczęła swą działalność komisja, będąca pod bezpośrednim nadzorem ministra rolnictwa, mająca za zadanie rozpatrzenie i opiniowanie wniosków o reglamentację przywozu wszelkich produktów naturalnych. Minister rolnictwa zapowiedział w wielu wiadomościach prasowych dalszy rozwój reglamentacji handlu zagranicznego w Kanadzie. Istnieją przypuszczenia, że również wytwórczość przemysłowa zostanie objęta ograniczeniami przywozowymi.

PODWYŻKA STAWEK CELNYCH WE FRANCJI

Państwowy Instytut Eksportowy przypomniał zainteresowanym eksporterom, że we Francji została wprowadzona w sierpniu b. r. podwyżka szeregu stawek celnych o 4 proc. Podwyżka ta wprowadzona została w celu zebrania specjalnego funduszu dla subwencjonowania marynarki handlowej.

Z GIELDY ZBOŻOWO-TOWAROWEJ

Zyto 16,75 — 17,00	pszenica 20,00 — 20,50
jęczmień 17,00 — 18,00	owies 17,00 — 17,50
32,50	mąka pszenna 1-ty: szrdlu szrdlu 20,00 — 20,50
—25,00	mąka pszenna 30,50 — 32,50
złotnie 9,50 — 10,00	otręby pszenne 9,50 — 10,00
10,00	otręby pszenne grube 10,00 — 10,50
41,00 — 43,00	makuch lniany 20,00 — 20,50
makuch rzepakowy 15,00 — 16,00	mak 45,00 — 50,00
ziemiaki jadalne 3,00 — 3,50	

Tendencja spokojna.

Losowanie bonów Funduszu Inwestycyjnego

W dniu 20-ym b. m. wylosowane zostały do umorzenia bony Funduszu Inwestycyjnego, oznaczone numerami 1704, 17019, 11499, 12547, 6367, 8833, 36991 we wszystkich dziesięciu seriach. Wypuszczone na podstawie rozporządzenia ministra skarbu z dnia 10-go listopada 1933 r.

Wylosowane bono wykupywane przez kasy urzędów skarbowych po 100 za bon 25-ciozłotowy.

FORTUNY.

W okresie wojny światowej, tak samo, jak w czasie innych wojen, wiele osób zdobyło fortunę. W czasach wielkich rewolucji obserwowano te same możliwości. Wyrobili się przeto u wielu ludzi zdanie, że tylko takie właśnie momenty nadają się do osiągnięcia majątku.

A jednak i obecnie wbrew ciężkiemu kryzysowi istnieje taka instytucja, która swymi wielkimi sumami, jakie przeznaczyła dla szczęśliwych wybrańców, daje właśnie jeszcze więcej możliwości i więcej szans zdobycia majątku. Jeden tylko warunek — należy kupić szczęśliwy los, a losy szczęśliwe są w kolekturze Wolanów. Kolektura J. Wolanów posiada oddziały w Warszawie, Łodzi, Łucku i Pabjanicach. Mieszkańcy innych miast mogą przesyłać należność przez P.K.O. konto 18.814.

Pierwsza licytacja śledzi solonych firmy norweskiej w porcie gdynskim

Gdynia, 20 września. Ostatnio odbyła się w porcie gdynskim pierwsza licytacja śledzi solonych. Firma norweska Ostensojoe z Haugesund wysłała 500 beczek śledzi solonych do spedytora gdynskiego, który pokrył wszelkie koszty, związane z transportem i składowem.

Wobec braku nabywczy na te śledzie zwiększających się kosztów składowych oraz niepokrycia kosztów tych przez firmę norweską — spedytor gdynski uzyskał możliwość sprzedaży śledzi sportu w drodze licytacji publicznej tej partji towaru na pokrycie własnych kosztów.

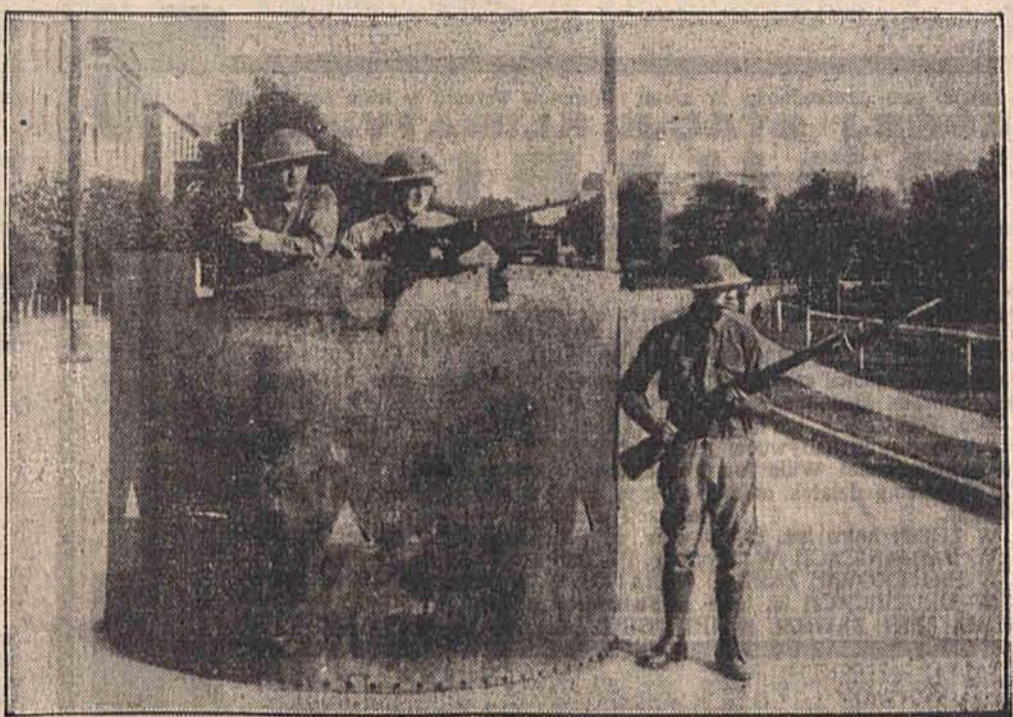

RADJOPROGRAM

PROGRAM ROZGŁOSNI ŁÓDZKIEJ POLSKIEGO RADJA.

PIĄTEK, dnia 21-go września. 6.45-6.48: Pieśń „Kiedy ranne wstają zo- 6.48-6.58: Muzyka (płyty). 6.58-7.08: 7.08-7.15: Muzyka (płyty). 7.15-7.35: 7.35-7.40: Chwilka pań domu 7.40-7.50: 7.50-8.00: Koncert reklama- 8.00-11.57: Przerwa. 11.57-12.03: 12.03-12.05: Wiadomości meteorologiczne. 12.05-12.10: Codzienny Przegląd Prasy Polskiej. 12.10-12.15: Muzyka (płyty). 12.15-13.00: „Nie czyń bliźniemu, co tobie nie miło” — wygłosi Kon- 13.00-13.05: Dziennik polu- 13.05-13.30: Piosenki hiszpańskie. 13.30-15.30: Przerwa. 15.30-15.35: Wiadomości o 15.35-15.45: Przegląd gieł- 15.45-17.15: Koncert zespołu jazzowego Wiesława Wilkosza. 17.15-17.30: Audycja dla chorych w opracowa- niu ks. Rekasa. 17.30-18.00: Recital fortepianowy Margerity Trombini-Kazuro. 18.00-18.10: Przegląd wydawnictw. 18.10-18.15: Muzyka (płyty). 18.15-18.45: Repertuar teatrów. 18.45-19.00: Pieśni i arje w wykonaniu Anieli Szelewińskiej. 19.00-19.20: Wspomnienia legionowe. 19.20-19.30: Muzyka lekka (płyty). 19.30-19.45: Pogadanka aktualna. 19.45-19.50: Piosenki w wyk. chóru Juranda. 19.50-20.00: Odczytanie programu na dzień na- 20.00-20.05: Wiadomości sportowe. 20.05-20.15: „Jak spędzić święto?” 20.15-20.20: „Dźwięk a słowo” — wygłosi Ste- 20.20-20.30: Koncert symfoniczny. Wykonawcy: 20.30-20.40: Recytacje poezji. 20.40-20.50: Koncert reklamowy. 20.50-21.00: Wiadomości meteorologiczne dla 21.00-21.30: Muzyka taneczna z danc. „Adria”

Rozruchy strajkowe w Ameryce

Na tle gigantycznego strajku włókniarzy w Stanach Zjednoczonych, ciągle do- chodzi do utarczek pomiędzy strajkującymi a wojskiem. W wielu miastach ustawiono specjalne ochrony pancerne dla wojska.

CASINO dzis i codziennie Johnny Weismuller w filmie „Miłość Tarzana” dla młodzieży dozwolony

Na fali radjowej. KTO ZE SŁUCHACZÓW WYGRA MILJON!

W dniu 21-szym września wszyscy posiadacze losów loteryjnych z biciem serca oczekiwali będą głównej wygranej. Kto wygra milionowy los szczęścia? Wiadomość tę błyskawicznie roznieśli po całej Polsce mikrofony radjo- we, które transmitowały będą ciągnienie głównej wygranej z gmachu generalnej dyrekcji loterii państwowej o godzinie 8-ej rano.

„NIE CZYŃ DRUGIEMU — CO TOBIE NIEMIŁO”

Temat ten — „nie czyń drugiemu — co tobie niemiło” jest tak niewyczerpany, że możnaby o nim mówić długo, a jeszcze nie poruszylibyśmy chyba tych wszystkich dziedzin życia, w których kultura „dnia codziennego” szwankuje i pozostawia wiele do życzenia. Nieumiejętność, czy też brak chęci dostosowania się do otoczenia jest powszechnym przestępstwem, z którego należałoby się leczyć radykalnie. Egoizm, bezmyślność i bezwzględność chadzają chętnie pod rękę. To też pogadanka radjowa p. Kon- stancji Hoinackiej z dnia 21-go wrześ- nia (piątek) o godz. 12.45.

DWA RECITALE RADJOWE.

W piątkowym programie muzycznym amatorzy dobrej muzyki fortepianowej znajdują odpowiadający ich upodobaniom koncert o godz. 17.15 w wykonaniu zna- nej pianistki Margerity Trombini-Kazuro. Program artystyki obejmują utwory Haydna, Scarlatiego, Brahmsa, Schu- berta i Liszta. Drugim skolei recitalem tegoż dnia o godz. 18.15, w którym roz- kuszować się będą mogli wszyscy pieś- niami i arjami staro-włoskimi, będzie występ śpiewaczki o słowiczym sopra- nie Anieli Szelewińskiej.

KONCERT SYMFONICZNY w RADJO.

Tradycyjny piątkowy koncert sym- foniczny w dniu 21 września o godzinie 20.15 prowadzić będzie wytrawny ka- pelmistrz Piotr Stermth-Valcroziata b. dyrektor Opery Poznańskiej. Jako soli- sta da się słyszeć wybitnie utalentowa- ny skrzypek Stefan Frenkiel, który wy- kona śpiewny i romantyczny koncert skrzypcowy Dworzaka. W pierwszej części programu orkiestra odegra trze- cią symfonię „Eroica” Beethovena. — W części drugiej utwory Alfreda Cas- selli, Ottorino, Respighi i Rossiniego.

WYCIECZKA DO JUGOSŁAWJI

Staraniem Ligi Stowarzyszeń Pol- sko - Jugosłowiańskich odbędzie się os- tatnia w bieżącym sezonie wycieczka do Jugosławji, która wyruszy z Polski w dniu 2 października i trwać będzie do dnia 25 października. Zapisy na powyż- szą wycieczkę, która po drodze zwiedzi Budapeszt, Wiedeń i Zagrzeb, przy- muje Stowarzyszenie Polsko - Jugosło- wańskie w Łodzi, Sienkiewicza 3/5, front, II-gie piętro, w godzinach 5—7 po południu. Zapisy przyjmowane będą tylko do końca bieżącego tygodnia.

GŁOSY PRASY FRANCUSKIEJ O FILMIE „NEDZNIICY”

Echo de Paris: Raymond Bernard dowiódł tem mistrzowskim arcydziełem, że producenci francuscy potrafią stworzyć dzieła tak potężne, o jakich marza wielkie asy kinematografii światowej. Paris Soir: Jest w filmie Bernarda Raymon- da tyle niezwykłego wdzięku i poezji, ile w po- wieści Victora Hugo. I jak powieść Hugo jest arcydziełem literatury, tak film Bernarda pozos- tawia nazawse arcydziełem kinematografii. Pour Vous: Zwycięstwo kinematografii francuskiej jest pełne i zasłużone. W kilku pismach nazwano „Nedzników” arcydziełem. Nieprawda! To jest więcej, niż arcydzieło. Le Petit Parisien: Klasyczne, pod każdym względem skończone arcydzieło, które zawsze posiadać będzie te same wartości i które nigdy nie przeminie. Pozostanie zawsze tak samo ży- we, jak chwala geniusza Victora Hugo.

Posiedzenie Komisji Teatralnej Repertuar Teatru Miejskiego na okres najbliższy

Onegdaj wieczorem, odbyło się pod przewodnictwem posła Wolczyńskiego posiedzenie komisji teatralnej przy wy- dziale oświaty i kultury zarządu miej- skiego. W posiedzeniu wzięli udział dyr. Czapczyński, prof. Hajkowski, dyr. Iż- kowski, dyr. M. Pfeifrowa, red. W. Po- lak, naczelnik urzędu kontroli miejskiej J. Zalewski, nac. Waltratus, kierownik L. Piotrowski, dyr. K. Wroczyński i dyr. M. Winkler. Dyr. Wroczyński złożył sprawozda- nie z działalności Teatru Miejskiego za czas od 12 do 18 września br. W tym czasie teatr miejski wystawił sztuki „U- mioty” 6 razy i „Raśy” 2 razy oraz „Hra- bia Manoli” 1 raz. Następnie Komisja Teatralna ustali- ła repertuar Teatru Miejskiego na mie- siąc październik i początek listopada, według którego mają być wystawione następujące sztuki: „Zwycięzłem kry- zys”, Vulpiusa, „Skutarewski” Leono- wa, „Gwiazda ekranu” Franca i „W ma-łym domu” Rittnera. Następnie komisja postanowiła zorganizować w bieżącym sezonie teatralnym specjalne przedsta- wienia dla młodzieży szkolnej. Wreszcie postanowiono, iż dyrektor Teatru Popularnego p. M. Winkler ko- rzystać będzie z pomocy finansowej zar- żądu miejskiego i ustalono warunki, na- jakich pomoc ta będzie temu teatrowi udzielona.

Brokman będzie sprowadzony pod konwojem policji do sądu

Brokman przed dwoma laty kupił w towarzystwie Blok-Brun maszynę do pi- sania za 1500 złotych. Wpłacił 100 zło- tych, resztę zaś pokrył t. zw. klientow- skimi weksłami. W dwa tygodnie później kupił ma- szynę do liczenia i znów zapłacił 100 zł. gotówką, a resztę weksłami. Gdy jednak nadeszły terminy płatności tych weksli, żaden nie został wykupiony. I w rezul- tacie towarzystwo „Blok-Brun” zwróci- ło się do Brokmana, żądając wykupie- nia protestów. Brokman natychmiast wyraził got- wość zapłacenia całej kwoty. Oświad- czył jednak, że narazie nie dysponuje gotówką, wobec czego zamieni protesty na krótko-terminowe weksle własne. Transakcja została dokonana. Ale... i te weksle powędrowały do reagenta i zo- stały zaprotestowane. A w międzyczasie firma dowiedziała się, że Brokman obie maszyny sprzedał, mimo, że podpisał akt kupna, mocą którego do czasu zapła- cenia należności maszyny pozostawały własnością firmy i — wyjechał z Ło- dzi. Firma skierowała sprawę do sądu i wczoraj właśnie Brokman miał zasiąść na ławie oskarżonych. Nie zjawił się jednak. Sprawa nie mo- gła więc być rozpoznawana. Wobec po- wyższego sąd wydał decyzję, aby Brok- man został natychmiast aresztowany i na ponowną rozprawę sprowadzony pod konwojem do Łodzi. Następny termin procesu wyznaczony będzie za dwa ty- godnie (ias).

Defraudant gdyński ujęty w Zakopanem Urzędnika poczty aresztowano w pensjonacie, gdzie ukry- wał się pod fikcyjnym nazwiskiem

Gdynia, 20 września. Jak już donosiliśmy, przed dwoma tygodniami w urzędzie pocztowym w Odyni dokonano zuchwałej kradzieży 48.000 złotych. Sprawcą kradzieży o- kazał się pomocnik głównego kasjera, Antoni Ulewicz. Hulaj on jeszcze dwa dni po lokalach gdyńskich, poczem — w przeddzień u- jawnienia kradzieży — zbiegł w nie- wiadomym kierunku. Władze śledcze wszczęły energicz- ny pościg. Dzięki rozestłanym listom gończym natrafiono wkrótce na ślad U- lewicza. Zbiegł on do Zakopanego, gdzie w towarzystwie swojej przyja- ciółki pędził hulaszczy tryb życia, trwo- niąc skradzione pieniądze. Zatrzymał się w jednym z większych pensjonatów, gdzie zameldował się pod fikcyjnym nazwiskiem. Mimo takich wybiegów został wkrótce wykryty i a- resztowany. Onegdaj do urzędu pocztowego w Gdyni nadszedł telefonogram, donoszą- cy o ujęciu Ulewicza. Jak wynika z na- desłanych wiadomości, zdołano ocalić część skradzionych pieniędzy w kwotę 42.500 zł., które znaleziono przy a- resztowanym. Resztę zdażył on już roztrwonić. Ulewicz zostanie przewieziony do Gdyni, gdzie niebawem stanie przed są- dem.

DZIS SŁUCHAMY:

- LENINGRAD, „Ruslan i Ludmiła” — op. Gliński. Tr. z Teatru Opery i Baletu. LAHTI, Koncert symfoniczny. LONDYN REGIONAL, Wieczer Beetho- vena. Tr. z Queen's Hallu. BTLGRAD, „Sadko” — opera Rimskij- Korsakowa. Transmisja z Teatru Narodowe- go w Zagrzebiu. Koncert symfoniczny. PARYŻ (Radio-Paris), „Sigurd” — ope- ra Reyera. RZYM, „Fan-FaFn la Tulipe” — operet- ta Verneya.

Rejestracja rocznika 1916

Dzisiaj, w piątek, dnia 21-go września b. r. rejestracji w biurze woskowo-policyjnym zar- żądu miasta Łodzi przy ulicy Piotrkowskiej 165 stawić się mężczyźni rocznika 1916, zamieszkałych na terenie 5-go komisariatu policji o literach A, B, C, D, E, i zamieszkałych na terenie 12 komisariatu o literach od N do Z włącznie, w dniu jutrzej- szym zaś, w sobotę, 22-go b. m. winni się sta- wiać mężczyźni rocznika 1916, zamieszkałych na terenie 5-go komisariatu na literach F, G, H, Ch, zamieszkałych na terenie 13-go komisariatu na literach od A do K, włącznie. Rejestracja odbywa się od godziny 8-ej ra- no do 3-ej po poł. (w soboty od 8-ej do 1.30). Każdy zgłaszający się do rejestracji winien mieć zameldowany w Łodzi i posiadać dowód osobisty, w braku dowodu osobistego metrykę urodzenia lub wyciąg z ksiąg ludności statek, oraz z innym dokumentem stwierdzającym toż- samość osoby. Do rejestracji winne zgłosić się również osoby, zamieszkałe na terenie Łodzi, które mogące wylegitymować się ważnym doku- mentem z przynależności państwowej obcej.

Dodatkowa komisja poborowa

W nadchodzący piątek, dnia 28-go b. m., w lokalu biura wojskowo-policyjnego zarządu miasta Łodzi przy ulicy Piotrkowskiej Nr. 165 powołaną będzie dodatkowa komisja poborowa z P.K.U. Łódź-Miasto II, na którą winni się zgłaszać jeszcze uregulowanego stosunku do służby wojskowej, a zamieszkałych na terenie 2, 3, 8, 9 i 11 komisariatów. Należy przygotować na komisję odnośne do- kumenty, jak dowód osobisty, lub zaświadczenie o zamieszkałości z fotografii, zaświadczenie o reje- stracji, kartę odroczenia służby wojskowej (o ile poborowy korzysta z odroczenia), świadectwo urodzenia i świadectwo szkolne.

Spis poborowych rocznika 1914

Od dnia 1-go października do 30-go listo- padnia b. r. odbywać się będzie w lokalu biura wojskowo-policyjnego zarządu miasta Łodzi przy ulicy Piotrkowskiej 165 spis poborowych rocznika 1914, do którego stawić się muszą rów- nież mężczyźni roczników od 1905 do 1913, nie posiadający jeszcze uregulowanego stosunku do służby wojskowej. W związku z tem zainteresowani poborowi winni już obecnie zapoznać się w odnośne do- kumenty, potrzebne przy spisie, jak metrykę urodzenia, dowód zameldowania w Łodzi oraz zaświadczenie o zgłoszeniu się do rejestracji.

Czy zdobyłeś już P.O.S.?

DOKTOR

Z. Henrykowski

Chor. skórne, weneryczne i płciowe przeprowadził się na ul. Piotrkowską 86 tel. 143-63

G. Fridstein

CHOROBY WEWNĘTRZNE przeprowadził się na ulicę Cegielnianą 11

MICHAŁ LIPSKI

Choroby skórne, weneryczne, moczopłciowe ul. Piłsudskiego 65

S. Kryńska

CHOROBY SKÓRNE I WENERYCZNE (kobiety i dzieci) Sienkiewicza 34

H. SZUMACHER

Choroby skórne i weneryczne PIOTRKOWSKA 56 tel. 148-62

GAJST - STRAUCHOWA

Leczenie krótkimi falami Choroby stawów, kości, mięśni, nerwów, skóry, narządów wewnętrznych

Dr. S. NEUMARK

CHOROBY SKÓRNE, WENERYCZNE I MOCZOPŁCIOWE ANDRZEJA 4, tel. 170-50

Dr. Feldman

AKUSZER GINEKOLOG POWRÓCIŁ Mieszka obecnie Kilińskiego 113 (NAWROT 41) Telefon 155-77

LEŚNEJ STACJI KLIMATYCZNEJ DRUŻBICE

Lokujące swe oszczędności w ziemi i kupujące parcele w lesie sosnowym przy szosie Łódź - Pabjanice - Belchatów. Parcele nabyć można NA DŁUGIE MIESIĘCZNE RATY

M. Lewinsonowa

CHOR. WENERYCZNE I SKÓRNE (dla kobiet i dzieci) Piotrkowska 86

Dr. med. Lewinsonowej

GABINETY I SZKOŁA KOSMETYCZNA zatw. przez Wł. Państw. PIOTRKOWSKA 86, front II p.

Niewiażski

spec. chor. skórnych i wenerycznych (porady seksualne) Andrzeja 5, telef. 159-40

Dr. med. S. Halborn

CHOROBY DZIECI ul. Gdańska 65a. Nr. tel. 228-82.

Masażysta S. Kajzer

Powrócił Zawadzka 27 tel. 186-08

PRZEDSTAWICIEL

handlowy na Łódź i okolice branży konserwowej POSZUKIWANY.

S. KANTOR

Spec. chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych przeprowadził się na ul. PIOTRKOWSKA 90

Dr. W. BALICKA

PRZEPROWADZIŁA SIĘ NA UL. SIENKIEWICZA 52 (róg Nawrotu) Nr. tel. 194-03.

BIURO INFORMACYJNE

PIOTRKOWSKA 89 (dawniej Pomorska 40) ulgowe przejazdy do Francji, Belgii etc. co środę i sobotę dla studentów.

OBWIESZCZENIE

Komornik Sądu Grodzkiego w Łodzi, rewiru 7-go, zamieszkały w Łodzi przy ul. Żwirki Nr. 26, na zasadzie art. 602 K. P. C.

Kupno i sprzedaż

SPRZEDAM 5 weksli pl. 1-go kwietnia 35 r. na zł. 5.000, wyst. Rejent Smoliński na zlecenie Stomczyńskiego i gwarantowane na 1 numer hipoteki.

Pierwsze ogłoszenie Zarząd Spółki Akcyjnej Domu Transportowo - Ekspedycyjnego S. JELIN I I. RUDOMIN w Łodzi

Zwyczajne Walne Zgromadzenie mające się odbyć w dniu 15. 10. 1934 r. o godzinie 12 pp. w lokalu Zarządu w Łodzi, przy ul. Piotrkowskiej Nr. 62.

W terminie do dnia 5. 10. 1934 r. pp. akcjonariusze reprezentujący co najmniej 1/10 części kapitału zakładowego spółki mogą zgłosić na piśmie do Zarządu wnioski w przedmiocie umieszczenia na porządku dziennym zwołania zwołania, o których niema mowy w powyżej wskazanym porządku dziennym (art. 54 i 57 prawa o spółkach akcyjnych).

BIURO DZIENNIKÓW I OGŁOSZEŃ

„PROMIEN”

ŁÓDŹ, ANDRZEJA 2, (dawniej Piotrkowska 81) TEL. 112-98. Przyjmuje na rok 1934 wszelkie zlecenia P. T. Czytelników na prenumeraty czasopism i dzienników miejscowych i krajowych oraz na francuskie i angielskie.

Lokale

POSZUKIWANY pokój na biuro w eleganckim domu w śródmieściu nie wyżej II piętra. Dzwonić 153-72, w godz. 16-20.

MIESZKANIE 5 pokojowe, słoneczne, z widokiem na park do wynajęcia w domu przy ul. Narutowicza 35. Administracja. 23

LOKAL handlowy na biuro lub skład szopy do wynajęcia od 1. 10. Wiadomość u dozorczy lub tel. 148-22.

4 LUB 5 POKOJÓW z kuchnią z wygodami, 1-sze p. fr., Żwirki 8 (Karola) u gospodarza.

POSZUKIWANY sklep na Piotrkowskiej od Głównej - Anny do Południowej. Pośrednicy pożądanymi. Oferty - „Śródmieście”.

ODNAJME piękny, słoneczny, umeblowany pokój z niekierującym wejściem z wszelkimi wygodami, telefon, wraz z utrzymaniem. Mielczarskiego 3, m. 7.

Posady

MASZYNISTKA przyjmuje przepisywanie do domu. Ceny niskie. Telefon 101-11 lub 115-24, w godz. od 13-15.

POTRZEBNY pracownik fryzjerski męski zaraz. Kilińskiego 55, Judkiewicz.

DZIEWCZYNA uczciwa, plynnie czytająca do obsługi starszego odcienmiatego pana potrzebna. Piotrkowska 56, m. 9.

TOKARZE drzewni i stolarze podrečni potrzebni. Ruda Pabjanicka, ul. Łąkowa 11.

Zagubione dokumenty

ZGUBIONO kwit kaucyjny Elektrowy Łódzkiej Nr. 4402147 na imię Heleny Gutman, Narutowicza 9.

LAJB Adler, Piłsudskiego 2, zgubił kwit kaucyjny Nr. 66449 z dnia 22. 10. 30 r. na zł. 10.

JOSEK Sztajn, Pabjanice, Kościuszki 16, zgubił dowód osobisty, wyd. w Pabjanicach, 1933 r. na imię Sztajna.

Redakcja i Administracja, Piotrkowska 49. - Godziny przyjęć Redakcji od godz. 17 do 19. - Telefony: Administracja: 122-14. Redakcja: Sekretariat redakcji 127-24, dział miejski i gospodarczy: 133-23, dział sportowy: 136-44; sekretariat nocny 136-43. Tłocznia - 180-80. Konto P. K. O. Wydawnictwo „Republika”: 68-148.

Prenumeraia „Republiki” w Łodzi zł. 4.-, z odnośnikiem do domu 40 gr. miesięcznie; z przesyłką pocztową w Polsce zł. 5.-. „Republika” i „Express” w Łodzi z odnośnikiem do domu zł. 7.- miesięcznie.

OGŁOSZENIA: Powierzchnia strony 420 mm x 280 mm. Stronica tekstowa dzieli się na 4 szpalty po 70 mm. Strona ogłoszeń zwykłych dzieli się na 10 szpalt po 28 mm. CENY OGŁOSZEŃ: Zwyczajnie 12 gr. za wiersz mm. W tekście - 50 gr. za wiersz mm. Na stronie 1 - zł. 2 za wiersz mm. Nekrologi - 40 gr. za wiersz mm. Zaręczynowe i zaślubiny - 1.50; poszukiwanie pracy za słowo 10 gr. najmniej zł. 1.20. Opisowe w tekście redakcyjnym zł. 2 za milimetr. Za zastrzeżenie miejsca dopłata 20 proc. Ogłoszenia zagraniczne 100 proc. drożej. Ogłoszenia fantazyjne i tabelaryczne 25 proc. drożej. Za terminowy druk ogłoszeń Administracja nie odpowiada.

Słuszne reklamacje będą uwzględniane, o wniesione będą najpóźniej w ciągu tygodnia od ukazania się pierwszego ogłoszenia. Niezwłocznie po ukazaniu się drugiego ogłoszenia tej samej treści co pierwsze, treść ogłoszenia nie uwzględniana do badania zwrotu zapłaty lub powtórzenia ogłoszenia.

Za wydawcę: Wydawn. „Republika”, Sp. z ogr. odp. Wacław Smólski. Redaktor odp. Wacław Smólski. Druk „Republika” w Łodzi, Piotrkowska 49 i 64.